

Pedagogisch beleid

De Regenboog kinderopvang BSO Tuintje Regenboog

Vastgesteld door	Ingangsdatum	Revisiedatum	Versienummer
Directie Tuintje Regenboog en de Oudercommissie	Jan 2018	Jan 2019	6

Inhoud pedagogisch beleid Tuintje Regenboog

Voorwoord

1. Visie buitenschoolse opvang Tuintje Regenboog
2. Beschrijving van de organisatie
3. Voordelen van groepsgerichte opvang
- 4 Gedeelde verantwoordelijkheid
5. Pedagogische doelstellingen
6. Mentorschap en overdracht
7. Middelen en voorwaarden om de pedagogische doelstellingen te bereiken
8. Kinderen ophalen van school
9. Vier ogen principe
10. Groepssamenstelling
11. Inrichting binnen en buiten
12. Intake en wennen
13. indeling van de buitenschoolse tijd
14. Het zieke kind
15. Opvallend gedrag
16. Welbevinden
17. Overleg met school en andere organisaties
18. Contact met de ouders
19. Oudercommissie
20. Vermoeden kindermishandeling
21. Werkinstructies en protocollen
22. Uitstapjes
23. Klachtenprocedure
24. Vertrouwenspersoon
25. Communicatie
26. Omgang met diversiteit en democratisch burgerschap
27. Planning, plaatsing en opzegging
28. Ruil en extra opvang
29. Afwezigheid
30. Diëten
31. Roken
32. Contact

Voorwoord

Beste ouders en belangstellenden,

Dit is het pedagogisch beleidsplan van de Regenboog kinderopvang voor de locatie BSO Tuintje Regenboog. De Regenboog Kinderopvang is een kinderopvangorganisatie welke zowel dag- als buitenschoolse opvang aanbiedt. Op de buitenschoolse opvang wordt professionele opvang aangeboden voor kinderen van 4 tot 12 jaar. Het pedagogisch beleidsplan is opgesteld om u uitleg te geven over hoe wij werken en wat wij precies voor uw kind doen. Het beleid dient tevens als leidraad voor de pedagogische medewerkers. Het biedt de pedagogisch medewerkers houvast bij het dagelijkse werk met kinderen, geeft richting aan het pedagogisch handelen en zorgt voor een gelijkgestemde aanpak. Tevens kunnen de gemeente en GGD aan de hand van het beleidsplan inzicht krijgen in onze pedagogische werkwijze.

De Regenboog Kinderopvang vindt het belangrijk om kwaliteit te leveren aan kinderen, ouders en personeel. Door in goed contact te staan met ouders, pedagogisch medewerkers en externen wordt er getracht de wederzijdse betrokkenheid te vergroten. Met een open houding naar elkaar, blijven we in een voortdurend kritisch proces dat leidt tot verdieping en mogelijk tot veranderende inzichten. Het pedagogisch beleidsplan is dan ook nooit af en zal wanneer nodig worden aangepast.

1. Visie buitenschoolse opvang Tuintje Regenboog

Multiculturele organisatie

Wat is een Regenboog zonder diversiteit aan kleuren bij elkaar? Een Regenboog is een mooi fenomeen doordat alle kleuren bijdragen aan het totaal plaatje. Het kleurenpalet van de Regenboog staat symbool voor onze visie. Een multiculturele organisatie waarin ontwikkeling van de persoonlijke competenties van het kind wordt gezien en gestimuleerd vanuit de interactie door een kleurige en veelzijdige uitdagende omgeving. Op onze Regenboog Kindercentra bieden we elk kind een uitdagende omgeving die aansluit bij de belevingswereld van het ontdekkende kind.

Spelenderwijs ontwikkelen

Wij streven ernaar uw kind op een veelzijdige manier te stimuleren in zijn of haar ontwikkeling. Spelenderwijs maken de kinderen op de groep kennis met diverse culturen en met elkaar onder begeleiding van onze pedagogisch medewerkers. Belangrijkste kernwaarde voor onze organisatie is de multiculturele samenstelling van zowel ons team van pedagogisch medewerkers als de groepen kinderen op onze locaties. Een van de uitgangspunten van BSO Tuintje Regenboog waar wij vanuit werken is dat de tijd die de kinderen bij ons doorbrengen hun vrije tijd is. Aan de andere kant is een aanbod van een activiteit waarbij kinderen iets nieuws kunnen leren of hun (sportieve) vaardigheden kunnen oefenen ook heel belangrijk. In de visie van BSO Tuintje Regenboog staan drie pijlers centraal; koken, sport en atelier. Hierbij moet rekening gehouden worden met de leeftijd en ontwikkeling van de kinderen in de groep. Door het aanbod van verschillende activiteiten rondom deze drie pijlers ontwikkelen de kinderen spelenderwijs allerlei vaardigheden.

Van huiskamer tot ontdekkingsland

De Regenboog Kinderopvang heeft voor elk kind veel te bieden. Zo zijn onze locaties gevestigd middenin de gezellige woonwijken van Amsterdam met een huiselijke sfeer en een park op loopafstand waarin bij mooi weer lekker gewandeld en gespeeld kan worden. Onze bso is overzichtelijk ingericht met in het hart van de groep de gezellige grote keuken en eettafel. Daarnaast beschikt de bso over enkele verschillende ruimtes waar diverse hoeken in zijn gecreëerd met verschillend speel- en leermateriaal en waar gevarieerde activiteiten in worden aangeboden.

Buitenschoolse opvang Tuintje Regenboog in Osdorp heeft de beschikking over één grote groepsruimte. Kinderen krijgen hier volop de gelegenheid om de wereld te ontdekken door middel van gevarieerde activiteiten die de pedagogisch medewerksters voor hen bedenken.

Activiteiten

Vanuit ons multiculturele perspectief willen wij de kinderen op buitenschoolse opvang tuintje Regenboog de gelegenheid geven om zoveel mogelijk van de wereld met zijn prachtige diversiteit aan culturen en activiteiten te ontdekken. Dit doen we door enkele weken te werken met een educatief thema zoals, verkeer, kleuren, jaargetijden, landen etc. U kunt denken aan activiteiten zoals; samen koken, schilderen, boekjes lezen en muziek luisteren, gym en dans, sport en spel. Elk van deze activiteiten staan in het teken van educatie, cultuur, land of ander levendig onderwerp, passend binnen het thema. BSO Tuintje Regenboog heeft verschillende ingerichte ruimtes waarin allerlei ontwikkelingsgerichte activiteiten in aangeboden worden. De groepsleidsters werken zes weken aan de hand van een thema. Rondom dit thema worden dan allerlei activiteiten ingepland. Iedere dag kunnen de kinderen zichzelf indelen bij een van de aangeboden activiteiten van die dag. Dit gebeurt op het zogeheten kiesbord. De kinderen geven op dit kiesbord aan, met welke activiteit zij die middag willen meedoen.

BSO Tuintje heeft een grote Atelier-ruimte waar de kinderen iedere dag gebruik van kunnen maken. Er kan hier naar hartenlust geschilderd, getekend en geknutseld worden met allerlei verschillende materialen. Naast het Atelier hebben wij een Sport-ruimte ingerichte waarin

verschillende sporten, gym, yoga en dans activiteiten in worden aangeboden. In het hart van de groepsruimte staat de grote centrale keuken waar wij kook en bak activiteiten aanbieden. De kinderen kunnen hier gerechten en hapjes maken die bijvoorbeeld met het thema te maken hebben.

Op de split level hebben wij een game en lounge ruimte ingericht waar de kinderen kunnen gamen op de spelcomputer, een dvd kunnen kijken of gewoon lekker kunnen chillen op de bank. Op BSO Tuintje hebben wij een huiswerkhoek gecreëerd waar de kinderen zelfstandig en in alle rust hun huiswerkopdrachten kunnen maken die ze hebben meegekregen vanuit school.

Natuurlijk hebben wij ook een bouw/auto hoek en een winkel/keukenhoek waarin de kinderen heerlijk kunnen vrij spelen.

Vrolijkheid en rust

De belevingswereld van een kind is vrolijk en blij. Wij proberen dan ook zoveel mogelijk mee te gaan in de vrolijke gedachten van kinderen. Wij volgen het kind in zijn of haar ontwikkeling en stimuleren het om nieuwe ontdekkingen te doen. Op de locatie wordt gewerkt met zes weekse thema's en het kiesbord. Door deze werkwijze raken de kinderen snel vertrouwd met de gang van zaken op de groep en dit draagt bij aan een gevoel van veiligheid en rust. Op BSO Tuintje Regenboog zijn wij niet gefocust op prestaties maar op het beleven van plezier. Door aan deze belangrijke randvoorwaarden te voldoen krijgt uw kind volop de gelegenheid de wereld om zich heen te ontdekken.

Service

Door de kleinschaligheid van onze organisatie (2 opvang locaties) bieden wij u de mogelijkheid tot veel persoonlijk contact en snel antwoord op uw vraag door korte interne lijnen. Onze prijs is in het algemeen lager door minder overheadkosten en efficiënter afhandelen van uw wensen en vragen. Ons ziekteverzuim is laag en we hebben vaste invalkrachten bij ziekte en vakantie. Uit onderzoek is gebleken dat kinderen die kleine kinderopvang organisaties bezocht hebben een grotere woordenschat hebben en sneller leren lezen. Ook voor-schoolse opvang is bij ons mogelijk.

2. Beschrijving van de organisatie

Buitenschoolse opvang Tuintje Regenboog is onderdeel van de organisatie de Regenboog Kinderopvang. De Regenboog Kinderopvang telt één kinderdagverblijf en één buitenschoolse opvang locatie in Amsterdam- Osdorp.

Op buitenschoolse opvang Tuintje regenboog zijn er twee basisgroepen operationeel. Wij hebben basisgroep de Kikkertjes en basisgroep de Banaantjes. Per dag bestaat één basisgroep uit maximaal 20 kinderen.

Bij voldoende aanmeldingen zal een derde basisgroep (de Tomaatjes) geopend worden. Per dag zou deze derde basisgroep de Tomaatjes uit maximaal 10 kinderen bestaan. In totaal zijn er per dag 50 kindplaatsen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar.

De rest van de dag geldt er een open deuren beleid binnen de buitenschoolse opvang waarbij kinderen zelf een keuze mogen maken aan welke workshop zij willen deelnemen en waar zij willen spelen.

Daarnaast bestaat de organisatie uit:

- **Directie:** de directie is eindverantwoordelijke voor al het te voeren beleid. Het heeft de hoogst dagelijkse en bestuurlijke leiding van de kinderopvangorganisatie en vormt tezamen met de leidinggevenden het beleid van de organisatie.
- **Leidinggevenden/pedagoog:** is verantwoordelijk voor de dagelijkse organisatie van het kindercentrum. De leidinggevende/pedagoog is verantwoordelijk voor het te voeren beleid, personeels- en kindbezetting, verlofregistraties, budgetbeheer, onderhoudt relaties met scholen en gemeentelijke instellingen, beleggen en voorzitten van teamvergaderingen, organiseren van ouderavonden, dragen ideeën aan voor activiteiten, plaatsing van nieuwe kinderen en is het aanspreekpunt voor medewerkers, ouders en verzorgers. Daarnaast ondersteunt ze de medewerkers in hun opvoedkundige en ontwikkelings-gerelateerde hulpvragen. Tevens ondersteunt de pedagoog medewerkers in het schrijven van kind rapportages en adviseert ouders over probleemgedrag.
- **Pedagogisch medewerker:** de pedagogisch medewerker is verantwoordelijk voor de dagelijkse opvang, ontwikkeling en verzorging van een groep kinderen in een kindercentrum. De pedagogisch medewerker ressorteert hiërarchisch onder de leidinggevende en begeleidt in voorkomende gevallen pedagogisch medewerkers in ontwikkeling, groepshulpen, BBLers, BOL-ers en stagiaires. De pedagogisch medewerker heeft als taak de kinderen te begeleiden, te verzorgen, informatie uit te wisselen en zorg te dragen voor de facilitering van een gezonde ontwikkelingsomgeving van de kinderen.

Opleidingseisen

De beroepskrachten en inval krachten van BSO Tuintje zijn in het bezit van een diploma volgens de CAO Kinderopvang en een verklaring omtrent goed gedrag. (V.O.G.)

Het team van Tuintje Regenboog bestaat uit een mix van diverse opleidingen die elkaar mooi aanvullen.

Onderscheidend vermogen

Bij aanstelling wordt rekening gehouden met het onderscheidend vermogen van iedere pedagogisch medewerker. Het onderscheidend vermogen maakt iedere pedagogisch medewerker uniek en biedt mogelijkheden voor persoonlijke invulling tijdens de beroepsbeoefening. Het onderscheidend vermogen uit zich in bijvoorbeeld specialisme of sterke interesse in dans, theater, muziek, sport, biologie e.d. Pedagogisch medewerkers worden gestimuleerd hun specialismen om te zetten in werkplannen en deze over te dragen naar andere collega's.

Werkbegeleiding, loopbaanontwikkeling en begeleiding wordt verzorgd door de leidinggevende. Pedagogisch medewerkers voeren eens per jaar een functioneringsgesprek met hun leidinggevende. Het functioneringsgesprek is een dialoog tussen leidinggevende en pedagogisch medewerker. In dit gesprek worden knel- en verbeteringspunten besproken en opgesteld en dient deze als toetsingselement voor een volgend functioneringsgesprek. De pedagogisch medewerker wordt tevens door de leidinggevende begeleid in het werken met kinderen. Indien deskundig advies vereist is over (de omgang met) atypisch gedrag van kinderen, complexere opvoedingsvragen van ouders of collega's, wordt de hulp ingeroepen van de leidinggevende die tevens pedagoog is.

Ondersteunend personeel/ stagiaires opleiding Helpende Zorg en Welzijn

Ondersteunend personeel werkt groepsondersteunend in het kindercentrum. Doel van het inzetten van de groepshulp is het ondersteunen van de pedagogisch medewerker in het kindercentrum door het uitvoeren van algemeen verzorgende taken en/of licht huishoudelijke werkzaamheden. De groepshulp ressorteert hiërarchisch onder de leidinggevende. De groepshulp ondersteunt de medewerkers en houdt de voorraad bij van levensmiddelen en verzorgingsproducten. Ook ondersteunt de groepshulp bij toezicht van (buiten) activiteiten. Carmen is de vaste groepshulp van Tuintje Regenboog, daarnaast kunnen er stagiaires van de opleiding Helpende Zorg en Welzijn aanwezig zijn. Zij zijn altijd boventallig aanwezig maar met de inzet van deze stagiaires kan wel het vier-ogen beleid opgevangen worden. Naast het vierogen beleid, zorg en begeleiding van de kinderen bestaan de taken van de stagiaires ook uit licht huishoudelijk werk. Deze licht huishoudelijke taken bestaan onder andere uit afwassen, vegen en dweilen, tafel dekken en afruimen en schoonmaken, boodschappenbriefje maken en de boodschappen doen. Ook brood smeren, fruit schillen en drinken inschenken hoort bij de taken. Eten geven en toezicht houden bij buitenactiviteiten/ uitstapjes zijn taken die de stagiaire helpende zorg en welzijn uit kan voeren.

Inzet van stagiaires BOL en BBL.

Er kunnen ook medewerkers in opleiding aanwezig zijn. Deze medewerkers volgen een opleiding tot pedagogisch werker. Zij kunnen hun onderwijs via twee trajecten volgen. De zogenaamde Beroepsopleidende leerweg (BOL-stage) en de beroepsbegeleidende leerweg (BBL-stage). Beide leerwegen leiden studenten op voor hetzelfde diploma. De omvang van de beroepspraktijkvorming (stage) bepaalt voor een groot deel het verschil tussen beide leerwegen (minimaal 60% praktijk voor de BBL en minimaal 20% praktijk voor de BOL). De inzet van beroepskrachten in opleiding geschiedt in overeenstemming met de voorwaarden van de CAO kinderopvang. BOL- stagiaires blijven tijdens hun werkzaamheden op Tuintje Regenboog altijd in de positie van lerend student en zij zullen nooit de eind verantwoordelijkheid dragen voor de opvang en verzorging van de kinderen op de groep. Zij zullen naast de pedagogisch medewerkers boventallig op de groep worden ingezet. Volgens de nieuwe bepalingen binnen de CAO Kinderopvang 2012 – 2014 mag de BOL-stagiaire worden ingezet als beroepskracht vanaf het tweede leerjaar bij A) ziekte van een pedagogisch medewerker, B) tijdens schoolvakanties en C) bij het afleggen van de proeve van bekwaamheid als onderdeel van de opleiding. Voorwaarde is wel dat de Bolstagiaire

alleen kan worden ingezet op de eigen stagelocatie binnen de eigen locatie en dat zij niet alleen op de groep mag staan, behalve tijdens pauzes.

De normatieve inzetbaarheid van BBL- stagiaires loopt op. In fase 1 en 2 van de opleiding (jaar 1 en 2 van de opleiding PW-3) wordt de inzetbaarheid bepaald door de werkgever op basis van de informatie van de praktijkopleider van de stagiaire. De formatie inzetbaarheid varieert van 0 tot 100%, waar 0 een boventallige inzet betreft en 100 volledig als beroepskracht inzetbaar. Volgens de nieuwe CAO Kinderopvang 2012-2014 kan de oplopende formatie inzet tot 100% al na het eerste half jaar van de studie bereikt worden. Naast de formatie inzetbaarheid loopt ook de zelfstandigheid van de BBL- stagiaire op; naarmate haar opleiding vordert, wordt zij steeds zelfstandiger in het uitvoeren van haar werkzaamheden en functioneert als een vaste beroepskracht.

De stagiaires worden begeleid door een werkbegeleider. Dit is een vaste groepsleidster van de BSO, die bij voorkeur minimaal drie dagen op de groep staat. Deze werkbegeleider heeft bij voorkeur meerdere jaren werkervaring en is voldoende kundig in het begeleiden van stagiaires. De werkbegeleider dient zoveel mogelijk met de stagiaire samen te werken. De begeleiding richt zich op het instrueren en begeleiden van de stagiaire bij de uitvoerende werkzaamheden waarbij de werkbegeleider het handelen observeert en opbouwende feedback geeft. De werkbegeleider weet wat er van een leerling verwacht wordt als deze een opdracht uitvoert zodat er gericht geobserveerd en beoordeeld kan worden. Daarnaast voert de werkbegeleider met regelmaat een voortgang/evaluatiegesprek.

Ook het team waar de stagiaire werkt heeft een taak bij de begeleiding. De leidsters ondersteunen de werkbegeleider waar nodig door mee te kijken, mee te luisteren en te ondersteunen bij het leerproces. Daarnaast koppelen zij ook bevindingen terug aan de werkbegeleider. Bij Tuintje Regenboog zijn er doorgaans meerdere stagiaires aanwezig op verschillende groepen. Indien er vragen of onduidelijkheden zijn of een opdracht moet beoordeeld worden door een pm'er met niveau 4 of hoger dan kan de werkbegeleider de praktijkopleider inzetten om deze beoordeling op zich te nemen. Indien er een stagiaire op HBO niveau stage loopt bij Tuintje dan zal de stagiaire begeleid worden door de praktijkbegeleider. De praktijkbegeleider op Tuintje Regenboog is Floor Bisseling.

Een BOL en BBL stagiaire doen naast de taken die een stagiaire helpende welzijn/groeps-hulp verricht (licht huishoudelijke taken afwassen, vegen en dweilen, boodschappenbriefje maken en de boodschappen doen, drinken inschenken en toezicht houden bij buitenactiviteiten/ uitstapjes.) ook meer pedagogische handelingen. De BOL en BBL stagiaire begeleid en stimuleert de kinderen in hun ontwikkeling door onder andere gerichte ontwikkelingsactiviteiten aan te bieden. Maakt observaties van de kinderen en heeft ook oudercontacten, afhankelijk van het leerjaar kan een BOL en BBL stagiaire samen met de pedagogisch medewerkers een ouderavond organiseren.

De BBL- stagiaire ontvangt een leerarbeids-overeenkomst. De student wordt dus in dienst genomen door het leerbedrijf en ontvangt een salaris. BOL stagiaires ontvangen geen arbeidsovereenkomst maar sluiten een stageovereenkomst, een stagevergoeding is mogelijk.

Achterwachting

De hulp van ondersteunend personeel wordt tevens ingeroepen bij calamiteiten. Het ondersteunend personeel en de groepshulp is dagelijks aanwezig op het KDV van Tuintje Regenboog. Te allen tijde dient een achterwacht aanwezig te zijn. Voor BSO Tuintje Regenboog aan de Pieter Calandlaan is dit:

- Directie; Sabrina Eliazer. Telefoonnummer: 06-34760276, 5 dagen per week bereikbaar
- Groepshulp; Carmen Tuinfort. Telefoonnummer: 06-36326433, maandag, dinsdag en donderdag bereikbaar.
- Leidinggevende: Floor Bisseling. Telefoonnummer: 06- 29116330, vast op dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag.

Het directielid van Tuintje Regenboog is achterwacht voor het kinderdagverblijf van maandag t/m vrijdag. De leidinggevende is achterwacht in geval van calamiteiten van dinsdag t/m vrijdag, tijdens de werktijden 9:30u -18:30u.

Indien de groepsleiding de hulp nodig heeft van de achterwacht kan deze telefonisch bereikt worden, hetzij intern bij aanwezigheid op de locatie of extern bij afwezigheid op de locatie. Telefoonnummers zijn bekend bij de groepsleiding en hangen op de groepen aan de muur. Bij calamiteiten zorgen de achterwachten voor directe ondersteuning op de groep en het inlichten van hulpverleningsinstanties.

3. Voordelen van groepsgerichte opvang

Kinderen worden op de buitenschoolse opvang opgevangen in een groep waarin een gezellige, huiselijke sfeer belangrijk is. In groepsverband kunnen diverse sociale ontwikkelingsvaardigheden van kinderen ontwikkeld worden: zoals samen spelen, samen delen, samen plezier maken, ruzie maken, vrienden maken, gevoelens delen, respect tonen voor elkaar. Een groep biedt de mogelijkheid om hun sociale ontwikkeling te verbeteren en te verbreden. Het is belangrijk om de sociale competenties van kinderen zo optimaal mogelijk te ontwikkelen. Een veilige leeromgeving biedt de mogelijkheid kinderen een stevige sociale basis te laten leggen voor de toekomst. Door kinderen in de leeftijd van vier tot en met twaalf jaar op te vangen in één groep ontstaan de volgende voordelen:

- In een groep kinderen van verschillende leeftijden zijn er meer stimulansen voor sociale vaardigheden omdat kinderen leren met elkaar uiteenlopende behoeften en mogelijkheden rekening te houden;
- De taalvaardigheid wordt extra gestimuleerd doordat kinderen taal en taalspelletjes, zoals liedjes, ook boven hun niveau krijgen aangereikt. Zo leren de kinderen van elkaar door kennis met elkaar te delen op de groep.
- Eventuele achterstanden in ontwikkeling vallen bij kinderen in een groep met verschillende leeftijden minder op waardoor ze minder snel het buitenbeentje zullen worden;
- Kinderen worden tijdens eet en drinkmomenten opgevangen in hun eigen basisgroep met vaste groepsleidsters. Dit is van groot belang voor het opbouwen van gehechtheidrelaties met de leidsters.
- Op de bso is er sprake van een opendeuren beleid. Dit houdt in dat de kinderen, op de eet en drink momenten na, in groepjes activiteiten gaan doen. Omdat de kinderen zelf hun activiteiten kiezen zitten de kinderen in verschillende groepjes met verschillende kinderen.

De leidsters krijgen de tijd om de kinderen goed te leren kennen en in te spelen op hun individuele behoeften en mogelijkheden. Tevens zien ouders gedurende langere tijd een vaste groepsleiding. De vertrouwensband tussen groepsleiding en ouders kan hierdoor kwalitatief beter ontwikkelen. Groepsleiding en ouders leren op langere termijn gedragspatronen van de kinderen te doorzien. Eventueel atypisch gedrag kan tijdig worden gesignaleerd door één van beide partijen.

4. Gedeelde opvoedingsverantwoordelijkheid

Het kind dat een BSO bezoekt krijgt te maken met verschillende opvoedingsmilieus: de thuissituatie, de schoolsituatie en de omgeving van de buitenschoolse opvang. In alle drie de gevallen wordt er rekening gehouden met de opvoeding en verzorging van het kind. Dit leidt tot een gedeelde opvoedingsverantwoordelijkheid voor de ontwikkeling, het welbevinden en de betrokkenheid van het kind. Ouders en/of verzorgers blijven uiteindelijk altijd eindverantwoordelijken.

5. Pedagogische doelstellingen

Bij BSO Tuintje zijn er een aantal pedagogische doelstellingen die worden nageleefd namelijk:

- Het bieden van voldoende (emotionele) veiligheid voor het kind
- Het bieden van voldoende mogelijkheden voor de kinderen om persoonlijke competenties en vaardigheden te ontwikkelen
- Het bieden van voldoende mogelijkheden voor de kinderen voor het ontwikkelen van sociale competenties
- Overdracht van waarden en normen
- Belonen, stimuleren, corrigeren en straffen

Het bieden van voldoende (emotionele) veiligheid voor het kind

Het kunnen waarborgen van de emotionele veiligheid van ieder kind is één van de randvoorwaarden in het kader binnen welke onze buitenschoolse opvang plaatsvindt. Kinderen moeten zich op ongedwongen wijze kunnen thuis voelen op de buitenschoolse opvang. De BSO omgeving is een plek waar kinderen zich na een schooldag kunnen ontspannen en die tevens genoeg uitdaging biedt aan ieder kind. Er zijn speelmaterialen, activiteiten en sociale momenten die bijdragen aan de ontwikkeling van elk individu.

Het bieden van emotionele veiligheid wordt gewaarborgd door de volgende maatregelen te treffen:

- We vinden het belangrijk dat er op de BSO een ongedwongen en vrije sfeer is. Dit betekent dat kinderen zelf invulling geven aan hun middag op de buitenschoolse opvang. Zij hebben de mogelijkheid om deel te nemen aan een activiteit op de groep. Indien zij hier geen behoefte aan hebben mogen zij zelf bedenken wat ze graag op de groep zouden willen doen. Daarnaast houdt de pedagogisch medewerker rekening met de voorkeuren interesses van de groep kinderen. Op de BSO wordt er gewerkt met thema's die passend zijn bij de interesses van de groep kinderen.
- Groepsregels zijn er om te zorgen dat de opvang omgeving voor een ieder een veilige, warme en gezellige plek blijft. Groepsregels dienen concreet en eenvoudig te zijn. Ze hangen op een overzichtelijke plek zodat kinderen er door de groepsleiding, indien

nodig, op gewezen kunnen. Regels op de leefgroep hebben betrekking op de communicatie, respect en gedrag.

- De buitenschoolse opvang kent een vaste dag structuur. Elke dag worden de kinderen op een vast tijdstip door een medewerker van school gehaald. Na binnenkomst gaan de kinderen naar het toilet en wassen zij hun handen. Daarna nemen zij plaats aan tafel of mogen zij vrij spelen indien hier tijd voor is. De kinderen krijgen een warme maaltijd en wat te drinken en wordt er rustig de tijd genomen om even de dag door te nemen met elkaar en geven de kinderen aan op het kiesbord aan welke activiteit zij willen meedoen die middag. Wanneer alle kinderen gegeten en gedronken hebben starten de aangeboden activiteiten. Na de activiteit is er tijd om vrij te spelen alvorens de kinderen weer worden opgehaald. Deze vaste structuur zorgt voor een voorspelbaar dag patroon wat bijdraagt aan het gevoel van veiligheid van ieder kind. Het kind weet waar het aan toe is en wat hem te wachten staat. Het geeft jonge kinderen tevens een vorm van tijdsbesef waardoor de dag overzichtelijk wordt.
- Met zorg zijn diverse hoeken en ruimtes ontwikkeld met geclusterd speel- en of leermateriaal. Zo is er bijvoorbeeld een winkel/keukenhoek, een loungeruimte waar ook gegamed kan worden, een sportruimte, een huiswerkhoeke en een atelierruimte. Bij de inrichting is zoveel mogelijk getracht om geen seksespecifieke hoeken te creëren. Door de hoeken en ruimtes op deze wijze in te delen worden kinderen gestimuleerd om met alle kinderen te spelen.
- Om een vertrouwensband op te kunnen bouwen tussen een kind en een pedagogisch medewerker is het belangrijk dat er regelmatig onderling contact is. Dit begint bij de kennismaking (wennen) tussen het kind, de groep en de pedagogisch medewerkers. Deze kennismaking zal ongeveer een week voordat het kind daadwerkelijk op de opvang komt plaats vinden. De groepsleiding draagt er zorg voor dat tijdens de opvang voor ieder kind gelegenheid is om zijn/haar dag te bespreken. De pedagogisch medewerker kan hier naar vragen maar het kind zal ook gestimuleerd worden om dit zelf te vertellen. Een vast moment om de dag door te nemen is het eerste gezamenlijke eet- en drinkmoment. Kinderen hebben de voorkeur om de leuke momenten en bijzondere schooldagen te bespreken met de pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers geven bij de kinderen aan dat zij te allen tijde bij hen terecht kunnen indien zij ook willen praten over een vervelende gebeurtenis. Als een kind iets aan het vertellen is in de groep krijgt het hiervoor ook de ruimte. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat het kind niet gestoord wordt in zijn verhaal.
- Indien het kind een vervelende dag of gebeurtenis heeft beleefd noteert de groepsleiding dit zodat het correct wordt overgedragen aan de ouders.
- De groepsleiding draagt er zorg voor het emotionele welzijn van ieder kind in de gaten wordt gehouden tijdens de buitenschoolse opvang. Indien de groepsleiding constateert dat een kind zich atypisch gedraagt – anders dan normaal van het kind wordt verwacht – probeert de groepsleiding te achterhalen wat er aan de hand is. Dit kan door mee te spelen en een gesprek te starten of door het kind mee te nemen naar een rustige plek. Indien een kind niet wil praten wordt dit door de groepsleiding geaccepteerd.
- Het dagelijks ophalen van de kinderen van school wordt altijd door een, voor de kinderen, bekende leidsters/begeleidsters gedaan. Tijdens het ophalen hebben alle leidsters en begeleidsters van BSO Tuintje Regenboog een veiligheidshesje aan. Dit om duidelijk zichtbaar te zijn voor de kinderen en de leerkrachten. De kinderen worden in principe door een vaste leidster/begeleidster opgehaald van school. Dit zorgt voor duidelijkheid en emotionele veiligheid bij de kinderen. Het vergemakkelijkt bovendien de informatieoverdracht van de leerkracht naar ons toe beter. De kinderen worden bij het ophalen van school individueel en hartelijk begroet bij zijn/haar naam. Tijdens het ophalen vinden er gesprekken plaats waarbij de leidsters en begeleidsters sensitief reageren op de kinderen. De beroepskrachten maken bijvoorbeeld grapjes en reageren serieus als de situatie daarom vraagt. Er heerst een ontspannen sfeer. De pedagogisch medewerkers steunen en stimuleren een kind door hem/haar positieve aandacht te geven. Het kind moet zich als persoon geaccepteerd en gewaardeerd voelen. Indien

de kinderen mee lopen naar een andere school om daar kinderen op te halen mogen de kinderen, indien de tijd het toe laat, spelen op het schoolplein van de school totdat de kinderen opgehaald moeten worden.

- De groepsleiding dient ten alle tijden de emoties van kinderen serieus te nemen. Het kind wordt geaccepteerd in het uiten van zijn blijheid, geluk, angst, boosheid, tevredenheid (enz.) en leert met die emoties om te gaan. Graag willen wij de kinderen leren dat het goed is als zij hun emoties uiten en te benoemen. Ook naar andere kinderen toe. Wij willen ze ook leren dit te doen zonder andere kinderen te kwetsen of pijn te doen. De groepsleiding fungeert als rolmodel voor de kinderen op de groep. De pedagogisch medewerkers dienen daarom duidelijk te zijn in het benoemen van hun emoties en beweegredenen naar de kinderen, collega's en ouders toe.
- Het contact met de ouders / verzorgers van het kind is vanzelfsprekend erg belangrijk. Op die manier leer je het kind kennen zoals het thuis is en kun je met het kind over de thuissituatie praten. Het moment dat de ouders hun kinderen komen halen moet door de groepsleiding gebruikt worden om een duidelijke overdracht te geven. De groepsleiding vertelt over de schooldagbeleving van het kind, de tijdsbesteding op de buitenschoolse opvang, bijzondere gebeurtenissen en eet- en drinkgewoonten. Tevens is er de mogelijkheid voor ouders om vragen te stellen.
- De kinderen worden bij plaatsing in een basisgroep toegewezen aan een 'mentor'. Deze mentor is een vaste leidster van de basisgroep waar het kind in zit. De mentor is een vast aanspreekpunt voor de kinderen. Zij observeert, onderhoudt het contact met de ouder(s) en de kindgegevens. Eén keer per jaar vullen de pedagogisch medewerkers een observatielijst in van hun mentorkinderen. Deze observaties dienen als leidraad voor oudergesprekken die eenmaal per jaar plaatsvindt.

Het bieden van voldoende mogelijkheden voor de kinderen om persoonlijke competenties te ontwikkelen

Het is belangrijk dat kinderen de mogelijkheid hebben om zichzelf te kunnen ontwikkelen. Persoonlijke competenties zijn onder andere zelfstandigheid, zelfredzaamheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Het ontwikkelen van deze persoonlijke competenties draagt ertoe bij dat het kind leert allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zo leren ze zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. Het is vanzelfsprekend om eerst aan de randvoorwaarde van emotionele veiligheid te voldoen alvorens kinderen zich in een veilige sfeer kunnen ontwikkelen. Kinderen groeien in hun persoonlijke competenties door leerervaring op sociaal en cognitief niveau. Als pedagogisch medewerker biedt je de kinderen concrete handvatten. Het is heel belangrijk kinderen te stimuleren dingen zelf te laten ervaren en te laten ontdekken. De dagelijkse aangeboden activiteiten op het gebied van sport, atelier en koken dragen hier aan bij. Tijdens de buitenschoolse opvang worden kinderen door de groepsleiding gestimuleerd om zelf een activiteit te kiezen voor de middag, dit kan zijn een activiteit in het atelier of in de sportruimte en daarnaast stimuleren wij de kinderen om zelf speelgoed te pakken, knutselwerkjes te bedenken en uit te voeren en zelf conflicten op te lossen. De pedagogisch medewerkers observeren alvorens zelf te handelen en grijpen in op het moment dat een negatief gedragspatroon ontstaat of wanneer een kind om hulp van de groepsleiding vraagt. De groepsleiding heeft geen sturende maar een volgende en coachende rol op de buitenschoolse opvang. Op deze manier ontstaat een kindvolgende manier van werken en worden de kinderen in hun eigen kracht gezet. De groepsleiding blijft in de zone van nabije ontwikkeling en het kind weet dat de groepsleiding er is als dat nodig is.

Wij onderscheiden de volgende ontwikkelingsgebieden:

1. Ontwikkeling van zelfstandigheid en omgevingsbewustzijn
2. Spelontwikkeling
3. Taalontwikkeling

- 4. Motorische ontwikkeling
- 5. Cognitieve ontwikkeling

De ontwikkeling van zelfstandigheid en omgevingsbewustzijn wordt gestimuleerd op de volgende manier:

- Kinderen stimuleren zoveel mogelijk te doen wat ze zelf kunnen. De pedagogisch medewerkers dienen er zoveel mogelijk van op de hoogte te zijn van wat een kind al kan en waar het eventueel nog hulp bij nodig heeft.
- Dagelijkse handelingen zoals het strikken van schoenveters, het dicht ritsen van de jas maar ook bouwen met constructiemateriaal kunnen als leermoment beschouwd worden. Het benoemen, uitleggen en voordoen van de handelingen zijn belangrijke voorwaarden voor leersucces. Door het kind te stimuleren, aan te moedigen, samen naar oplossingen te zoeken en te complimenteren wanneer het goed gaat proberen we het kind te helpen. Dit stimuleert het zelfvertrouwen en de zelfredzaamheid van het kind.
- Behalve dat sport goed is voor de gezondheid, is sporten ook een goede manier voor zelfontdekking, zelfvertrouwen en zelfwaardering. De kinderen zijn bij ons actief bezig met sport, dans of andere bewegingsvormen. Dit is een veilige manier om vaardigheden te leren, toe te passen en te oefenen. Deze vaardigheden komen ook goed van pas in andere leeromgevingen zoals op school. Naast alle lichamelijke voordelen van bewegen zijn er ook steeds meer onderzoeken die een verband leggen tussen bewegen en prestaties op school. Het zou de cognitieve capaciteiten van een kind vergroten waardoor kinderen zich beter kunnen concentreren en beter de kennis kunnen opnemen.
- Bij onderlinge ruzies wordt niet direct ingegrepen. Wij vinden het belangrijk om te kijken of kinderen zelf uit hun conflict komen en niet meteen met een oplossing aan te komen. Wij houden uiteraard wel in de gaten wanneer kinderen er zelf niet uitkomen en bieden op deze momenten hulp.
- Wij houden uiteraard wel in de gaten wanneer kinderen er zelf niet uitkomen bieden we hulp.
- De opvangruimte is zodanig ingericht dat kinderen zelfstandig spel- of bepaalde knutselmateriaal kunnen pakken. Kinderen worden gestimuleerd zoveel mogelijk zelf te verzinnen op welke manier een spel gespeeld moet worden of wat en hoe er geknutseld wordt. In de huiswerkhoek kunnen de kinderen zelfstandig huiswerkopdrachten maken die ze van school hebben meegekregen. De groepsleiding biedt daarnaast de activiteiten aan om kinderen die moeilijk tot zelfstandig spelen komen te stimuleren bezig te zijn.
- Besluiteloze kinderen kunnen worden gestimuleerd om een activiteit te ondernemen. Veelal stellen groepsgenootjes dit voor, de groepsleiding kan hier ook een rol in spelen. Kinderen die geen zin hebben iets te ondernemen wordt een andere activiteit aangeboden of mogen even iets rustigs voor zichzelf doen. De groepsleiding dient er zorg voor te dragen dat kinderen niet worden geforceerd en tegen hun zin in iets gaan ondernemen. Kinderen die zich structureel vervelen dienen extra aandacht van de pedagogisch medewerkers te krijgen. De groepsleiding dient te achterhalen waarom het kind niet tot een speelmoment komt.

Spelontwikkeling

Spelenderwijs leren kinderen onbewust zich tal van vaardigheden eigen maken. Samenspel is een belangrijk rolmodel voor sociale interacties tussen personen op latere leeftijd. Kinderen leren leefregels toe te passen en hun gedrag af te stemmen aan wat op de buitenschoolse opvang als adequaat wordt geacht. Sociale interactie komt door het uitoefenen van activiteiten op een plezierige en ongedwongen manier tot stand. De groepsleiding heeft hier een volgende rol; de pedagogisch medewerkers

dienen goed in de gaten te houden hoe de interactie is met elkaar en hoe ze op elkaar anticiperen.

Er is voldoende spel materiaal aanwezig dat de persoonlijke competenties van kinderen stimuleert. Zo zijn er verschillende spellen waarin kinderen oefenen in tactisch spel, kennis van cijfers, algemene kennis, motoriek en geduld.

Spelen met elkaar

Spelen is belangrijk voor een kind, niet alleen omdat het leuk is maar vooral omdat het goed is voor de ontwikkeling. Het soort spel is veelal te koppelen aan de leeftijd van het kind. Hoe ouder en rijper het kind hoe meer het in staat is taakgebonden en bewuste speel en leeractiviteiten uit te voeren.

Symbolisch spel: het doen alsof. Dit is veelal te zien in de leeftijdsfase bij kinderen tussen de 4 en 6 jaar. De kinderen herhalen en inoefenen het spel. Dit geeft de kinderen houvast en veiligheid en kunnen de kinderen situaties steeds beter herkennen en de verschillende onderdelen ervan onthouden. Regels, structuur en herhaling is belangrijk in deze leeftijdsfase. Het spel is kortdurend en er wordt veel gewisseld.

Spel volgens regels: Dit is veelal te zien in de leeftijdsfase bij kinderen tussen de 7 en 9 jaar. De kinderen spelen meer gecompliceerde rollen en spelen een spel langer. De kinderen in deze leeftijdsfase spelen graag samen. Vanaf deze leeftijd is het ook leuk om kinderen een spel te laten spelen waarbij regels moeten worden gevolgd.

Groepjes vormen op basis van interesses: De kinderen kiezen bewust een vriendje of vriendinnetje op basis van dezelfde interesses. Vanaf de leeftijd van 9 jaar zie je deze spelvormen. Daarnaast zie je ook dat kinderen de behoefte hebben om even alleen te zijn. Speel daarom ook in op deze behoefte en de interesses van de kinderen in deze leeftijdsfase. De kinderen in deze leeftijdsfase kan je ook goed betrekken bij het samenstellen van een activiteitenprogramma en ze zelf te laten kiezen.

Taalontwikkeling

Wij werken thema gericht op onze buitenschoolse opvang. Elke zes weken hebben wij een ander thema waaraan aandacht wordt besteedt. Taal is hier een belangrijk onderdeel van. Door middel van het uitgewerkte thema werken we een aantal weken met veel terugkerende woorden en wordt de woordenschat al spelenderwijs uitgebreid.

Kinderen tussen 4 en 6 jaar

Jonge kinderen denken vooral concreet, vanuit hun eigen ervaringen en zintuiglijke waarnemingen. Kinderen van vier hebben plezier in spelletjes als het ordenen van voorwerpen naar soort, grootte of kleur. Terwijl je hierover praat, help je de kinderen de taal te ontwikkelen die daarbij hoort: "Die hoort bij ..." "Die lijkt op ..." "Die is groter/kleiner dan..." En je laat horen hoe je logische verbanden onder woorden brengt: "Ja, die hoort daar, want ..." Bepaalde soorten speelgoed zijn heel geschikt om kinderen in deze leeftijd ontdekkingen te laten doen over bijvoorbeeld snelheid (autootjes die rijden van plankjes met verschillende hellingen) of zwaartekracht (knikkerbaan). Ook het samen lezen en navertellen van prentenboekverhalen is stimulerend voor de taal- en denkontwikkeling, vooral wanneer je met de kinderen praat over het verhaal en de personages: "Hoe zou het verder gaan?", "Waarom is Kikker somber?", "Wat zou er gebeuren als...?" Het is goed om na het voorlezen het verhaal met de kinderen samen te vatten. Zo krijgen ze besef van verhaalstructuur, tijdsverloop en oorzaak-gevolgrelaties. Memorie of spelletjes op de computer kunnen ook goed zijn voor de denkontwikkeling.

Kinderen tussen 7 en 9 jaar

In deze leeftijdsfase neemt het geheugen en het concentratievermogen van kinderen sterk toe. Op school leren de kinderen lezen en vaak gaan ze zelf lezen over onderwerpen die hen interesseren. Het is daarom goed als je zorgt voor eenvoudige

informatieve boekjes, die de kinderen zelfstandig kunnen lezen. Daarnaast blijft voorlezen, van verhalen en van artikelen uit kranten en (kinder)tijdschriften, een geschikte manier om de kennis van de wereld uit te breiden en te praten over het hoe en waarom van gebeurtenissen in de nabije en verder weg gelegen wereld. Op deze leeftijd kunnen kinderen spelen met wat complexer technisch speelgoed.

Kinderen tussen 10 en 12 jaar

Op deze leeftijd is het logisch denken goed ontwikkeld en beschikken de kinderen over voldoende taalvaardigheid om meer complexe begrippen en redeneringen onder woorden te brengen. Kinderen zijn beter in staat om abstract te denken, over situaties die zij niet zelf hebben meegemaakt. Ook kunnen ze zich inleven in verschillende standpunten. Dat maakt deze periode geschikt om bijvoorbeeld rollenspellen te spelen of (voor de oudere kinderen) te debatteren. Het lezen is nu goed ontwikkeld en daardoor zijn de kinderen in staat om zelfstandig veel kennis op te doen, via boeken, tijdschriften en computers.

Let erop dat de materialen en activiteiten die je aanbiedt passend zijn voor de leeftijdsgroep: niet te moeilijk, maar ook niet te makkelijk. Kinderen kunnen heel goed zelfstandig aan de slag met een stimulerende activiteiten, zoals een puzzel maken, een huis bouwen of een experimentje uitvoeren. Als je kinderen van verschillende ontwikkelingsniveaus samen laat spelen, leren ze van elkaar. Als jij meespeelt, kun je het spel extra interessant maken door een nieuw probleem op te werpen en vragen te stellen waardoor de kinderen gaan nadenken en nieuwe ontdekkingen doen: "Zou je het ook zo kunnen maken dat ...?", "Hoe kan het nou dat ...?", "Is er ook een andere manier om ...?", "Wat denk je dat er gebeurt als ...?". Je legt weinig uit en je geeft alleen hints als de kinderen echt niet verder komen. Ook bij het geven van feedback ben je zo min mogelijk sturend: "Ja, dat zou kunnen.", "Hoe bedoel je dat precies?", "Waarom denk je dat?" Het is belangrijk om open vragen te stellen aan de kinderen.

- Geef kinderen de kans om zelf kennis te ontwikkelen. Bied niet zozeer kant-en-klare kennis aan maar stel vragen. Ook kun je kinderen hints geven die kunnen helpen om zelf de weg te vinden.
- De ontwikkeling van kennis hangt samen met de ontwikkeling van taal. Praat veel met de kinderen over het hoe en waarom van dingen. Zorg dat je hierbij zelf een open en objectieve houding blijft houden zodat een kind eerlijk kan zijn.
- Geef de kinderen de ruimte om hun eigen ideeën te verwoorden. Neem hun ideeën serieus en vraag door als je een redenering niet goed kunt volgen. Het verwoorden van gedachten is op zich al bevorderlijk voor de denkontwikkeling.
- Zorg voor cognitief uitdagend materiaal: technisch speelgoed, informatieve boekjes, computerspellen, et cetera.
- Kies bij het voorlezen aan kleuters voor verhalen met een duidelijke verhaallijn en een probleem en/of een verrassende wending. Dat biedt meer kansen om de kinderen te laten nadenken over het verhaal.

Sociale competentie

Het omgaan met andere leeftijdsgenootjes is een belangrijke manier om sociale competenties te ontwikkelen. Sociale competenties zijn onder andere: zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. Dit geeft kinderen kansen zich te ontwikkelen als personen die goed functioneren in de samenleving.

Het stimuleren van de ontwikkeling van sociale competentie de volgende manieren:

- Kinderen worden gestimuleerd elkaar te helpen door ze bijvoorbeeld een gezamenlijke taak of opdracht te geven.
- Oudere kinderen worden gestimuleerd samen een activiteit te organiseren (bijvoorbeeld het bedenken van een speurtocht, hindernisbaan).
- De groepsleiding complimenteert de kinderen regelmatig wanneer gewenst gedrag getoond wordt. Complimenteren is een vorm van positieve bekrachtiging en een effectief middel om gewenst gedrag te bewerkstelligen bij kinderen.
- Op de buitenschoolse opvang gelden verschillende regels waar de kinderen en collega's zich aan dienen te houden. Wanneer een kind zich niet aan de regels houdt kunnen de pedagogisch medewerkers hierop anticiperen en het betreffende kind aanspreken en passend corrigeren. Een time-out is een vorm van negatieve bekrachtiging en is effectief in het 'afleren' van ongewenst gedrag. De groepsleiding dient ervoor te zorgen dat correctie en disciplineren volgens een vaste structuur en op een vaste plek gebeurt. Regels en consequenties dienen voor een ieder hetzelfde te zijn.
- Het op de groep beschikbare spel materiaal bestaat uit diverse activiteiten en gezelschapsspellen die de kinderen samen kunnen doen. Deze spellen leren de kinderen op hun beurt te wachten, omgaan met winnen en verliezen. Tijdens de activiteiten rondom de bewegingsvormen in de sportruimte leren de kinderen om te gaan met het leren van regels en grenzen en deze ook op te volgen en te waarderen. Daarnaast leren ze omgaan met het krijgen van feedback.

Rolmodellen en de overdracht van normen en waarden:

Kinderen moeten de kans krijgen om zich normen en waarden, de cultuur van de samenleving waarvan zij deel uitmaken, eigen te maken. *Normen* zijn concrete richtlijnen voor het handelen; ze regelen het dagelijks sociaal verkeer. *Waarden* zijn idealen en motieven en zijn over het algemeen opvattingen over wat wenselijk is. Het is van belang dat kinderen leren om op een passende manier met andere kinderen en volwassenen om te gaan. De buitenschoolse opvang is net als de gezins- en schoolsituatie een leeromgeving waarin bepaalde normen en waarden gelden. Kinderen nemen tevens hun eigen normen en waarden mee vanuit hun eigen situatie en moeten deze leren te verenigen met de geldende normen en waarden in een andere situatie. Dit vergt duidelijkheid, consequentheid en een goede communicatie. Het gedrag van anderen (en dus ook van de (sport) leiders en pedagogisch medewerkers) speelt een belangrijke rol bij de morele ontwikkeling van kinderen. De interactie met positieve rolmodellen zorgt voor de ontwikkeling van normen en waarden besef.

De overdracht van normen en waarden komt tot stand op de volgende manier:

- Een kind leert respect voor anderen en zijn omgeving te hebben als het zelf met respect behandeld wordt. Dit willen wij proberen te bereiken door ons te verplaatsen in het gedrag van het kind en door duidelijk met het kind te praten over zijn gedrag.
- Kinderen worden bekend op de geldende normen door de leefregels die voor de BSO-groep zijn opgesteld. Op de BSO-groep gelden een aantal concrete gedragsregels die op een overzichtelijke plek in de groepsruimte hangen zodat de kinderen er te allen tijde op geattendeerd kunnen worden. Tevens worden ouders in het informatieboekje op de hoogte gesteld van de geldende leef- en huisregels van BSO Tuintje Regenboog.

- De groepsleiding dient altijd het goede voorbeeld te geven. De pedagogisch medewerkers gaan respectvol met elkaar om. Zij gebruiken passend taalgebruik, zijn zich bewust van hun lichaamstaal en snijden geen gespreksonderwerpen aan die niet voor de kinderen bedoeld zijn. De groepsleiding dient sensitief en responsief met de kinderen om te gaan. Sensitief houdt in het op de juiste manier onderkennen van de emoties, gedachten en het gedrag van de kinderen. Responsief betekent adequaat anticiperen op de emoties en het gedrag van de kinderen. De groepsleiding dient zich eveneens te houden aan de geldende leefregels op de groep. Van de kinderen wordt ook verwacht dat zij zich houden aan deze regels. Pedagogisch medewerkers hebben een belangrijke rol in het overbrengen en aanleren van wat wenselijk is.
- Pedagogisch medewerkers kunnen gewenste of ongewenste handelingen benoemen. Voor het eten handen schoonmaken, niet met volle mond praten, anderen laten uitpraten, handen wassen na toiletgebruik, speelgoed opruimen, afmelden wanneer een kind wordt opgehaald. Het zijn voorbeelden van sociale en hygiënische waarden.
- Naast respect voor anderen is het belangrijk dat kinderen leren omgaan met materialen en de omgeving (wereld) om ons heen. Wij leren de kinderen dat ze voorzichtig omgaan met het speelgoed van de BSO of van de andere kinderen en dat ze met respect omgaan met knutselwerken van andere kinderen. Ook vinden wij het belangrijk dat kinderen leren met zorg om te gaan met de natuur en het milieu, bijvoorbeeld door geen takken van de bomen te trekken en geen afval op straat te gooien. Hier besteden wij aandacht aan bijvoorbeeld tijdens een wandeling of verschillende activiteiten hoe wij met de natuur om behoren te gaan. Ook op de BSO kunnen we hier aan werken door afval te scheiden en zuinig om te gaan met materialen.

Belonen, stimuleren, corrigeren en straffen

Het handhaven van de leefregels en het aanleren van normen en waarden gebeurt door effectief te anticiperen op het gedrag wat kinderen vertonen. Anticiperen op gedrag van kinderen kan doorgaans op vier manieren, afgeleid uit de operant conditionerings-theorie van dhr. Freud.

1. *positieve bekrachtiging*; reageren met een positieve stimulans (sticker, privilege).
2. *negatieve bekrachtiging*; een onaangename stimulus wegnemen (de rest van fruit wanneer een kind in ieder geval één stuk heeft gegeten).
3. *positieve straf*; reageren met een straf (*uitbrander etc.*)
4. *negatieve straf*; een positieve stimulans onthouden (het uitblijven van een privilege).

Belonen kan zowel verbaal door middel van een compliment, of non-verbaal door bijvoorbeeld een sticker of een privilege. Door kinderen te prijzen en aandacht te schenken aan hun sociale houding wordt wenselijk gedrag in stand gehouden. Door positieve bekrachtiging levert de pedagogisch medewerker tevens een bijdrage aan het ontwikkelen van een positief zelfbeeld waardoor het kind meer zelfvertrouwen krijgt. Als gevolg hiervan zal het ongewenste gedrag afnemen.

De groepsleiding moet zich er bewust van zijn dat straf een beperkend effect heeft op het gedrag van het kind. Zeker als het te vaak wordt toegepast. Straf wordt gebruikt wanneer een kind over duidelijke fysieke of emotionele grenzen is gegaan, extreem ongepast gedrag vertoont of wanneer positief en negatief bekrachtigen geen invloed hebben op het gedrag van een kind. Straf beperkt zich slechts tot een verbale disciplinerende of een time-out. De groepsleiding straft kinderen nooit fysiek!

Mocht er wel straf moeten worden gegeven dan moet duidelijk uitgelegd worden waarom het kind gestraft wordt.

De pedagogisch medewerker blijft te allen tijde rustig en met een zachte rustige stem praten en zal het kind niet kleineren. Bij correctie van het kind dient de pedagogisch medewerker respectvol met het kind te blijven interacteren. De groepsleiding communiceert op ooghoogte met het kind, er wordt geen discussie aangegaan. Samen met het kind wordt geprobeerd tot een passende oplossing te komen. Er wordt niet tegen de kinderen geschreeuwd.

Pesten:

Pesten is niet iets van de laatste tijd, kinderen hebben elkaar vermoedelijk door de eeuwen heen geplaagd en gepest. *Pesten*, en vooral *de gevolgen van langdurig en/of ernstig treiteren*, krijgen pas sinds enkele jaren meer aandacht.

Wat verstaan we onder pesten?

Pesten is gedrag dat min of meer bewust gericht is op een of meer kinderen en dat tot doel en gevolg heeft dat diegene, die gepest wordt, zich gekwetst, geraakt, vernederd, afgewezen en/of buitengesloten voelt. Pesten kan vele vormen aannemen, zoals schelden, lelijke gezichten trekken, uitlachen, de weg versperren, duwen, dreigen, uitsluiten bij een groepsspel of zelfs slaan en schoppen. Grofweg kan er onderscheid gemaakt worden tussen verbaal en non-verbaal pestgedrag. Het is belangrijk dat er thuis, op school en op de buitenschoolse opvang aandacht besteed wordt aan dit actuele pedagogische thema. Ouders / verzorgers zijn lang niet altijd op de hoogte dat hun kind problemen heeft in bijvoorbeeld de omgang met leeftijdsgenoten. Soms wil een kind niet dat de ouders / verzorgers merken dat er problemen zijn of worden signalen die het kind geeft, thuis niet altijd opgevangen. Vaak weten ouders / verzorgers niet wat ze moeten doen, hoe zij hun kind kunnen opvangen of hoe zij het gedrag van hun kind kunnen beïnvloeden. Toch kunnen ouders / verzorgers een heel belangrijke rol spelen wanneer op de BSO een pestprobleem is. Als hun kind de zondebok is, kunnen ouders voor hun kind als "praatpaal" fungeren en samen proberen na te gaan hoe het kind de problemen zou kunnen overwinnen. Of, als het kind een pestkop of een meeloper is, kunnen ouders / verzorgers hun kind duidelijk maken wat voor gevolgen dat gedrag van hun kind heeft en met hun kind samen zoeken naar andere vormen van omgang met leeftijdgenootjes.

Het beleid van Tuintje Regenboog is erop gericht het pestgedrag te voorkomen, te verhinderen dat het gedrag uit de hand loopt en het pestgedrag aan te pakken. Een beleid dat vriendschapsrelaties, acceptatie, begrip en positief omgaan met elkaar bevordert. Het gewenste gedrag wordt op tal van manieren gestimuleerd. Het gedrag van de groepsleiding dient daarbij ook als rolmodel voor het gedrag van de kinderen. Het volgen van een duidelijke lijn is van essentieel belang op de BSO:

- Er wordt aandacht geschonken aan het *gepeste kind* door te luisteren naar zijn verhaal en hem/haar serieus te nemen. We schenken aandacht aan de pester door het kind op zijn gedrag aan te spreken en de gevolgen van het pestgedrag in te laten zien. Dit kan door middel van het spiegelen van gedrag waardoor het kind zich in de situatie van het gepeste kind kan vinden.
- De kinderen in de groep worden zich bewust van de mogelijke effecten van het pesten en er wordt met hen gezocht naar oplossingen om problemen als gevolg van pesten de wereld, om te beginnen de BSO, uit te helpen. Ook worden de ouders / verzorgers geïnformeerd indien hun kind een ander kind heeft gepest of is gepest.

6. Mentorschap en overdracht

Mentorschap

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor werkt op de groep waar het kind is geplaatst. De pedagogisch medewerker/mentor volgt de ontwikkeling van het kind en is het eerste aanspreekpunt voor de verzorger(s) en/of ouder(s).

Op de groep is een verdeling gemaakt welke kinderen bij welke mentor horen. Iedere mentor heeft een eigen witte mentor map op de groep waar alle gegevens en bijzonderheden van de mentorkinderen in zitten. De mentor zorgt ervoor dat de collega's op de hoogte zijn van de afspraken die zijn gemaakt. Wij vinden het belangrijk dat er een goede band is tussen de mentor, de ouder(s) en het kind.

De ouders worden tijdens het intakegesprek op de hoogte gebracht wie de mentor van hun kind is. Indien nodig vervult de mentor ook een rol in het contact met andere professionals (met toestemming van de ouders). Tevens kan er door overleg met ouders worden afgestemd hoe aan wensen en behoeften van het kind tegemoet kan worden gekomen. De mentor maakt eenmaal per jaar een observatie aan de hand van een intern observatie formulier en biedt de ouder/verzorger aan om dit te bespreken in een 10 minuten gesprek. Indien nodig of gewenst kunnen er meerdere 10 minuten gesprekken plaats vinden.

Overdracht naar het basisonderwijs

Bij elk kind dat met vier jaar Tuintje Regenboog verlaat wordt een overdrachtsformulier ingevuld door de mentor. Dit overdrachtsformulier zal besproken worden tijdens het eindgesprek d.m.v. het 10 minuten gesprek. Op het overdrachtsformulier staan kort eventuele bijzonderheden die aandacht vereisen om een goede start op school te maken.

De ouder(s) dienen dit overdrachtsformulier in drievoud te ondertekenen en geven middels deze ondertekening toestemming aan Tuintje Regenboog om het overdrachtsformulier te versturen aan de basisschool van het desbetreffende kind. Er zal een exemplaar aan de ouder(s) worden meegegeven, een exemplaar wordt bewaard door Tuintje Regenboog en de derde wordt verstuurd aan de desbetreffende basisschool. Het kan voorkomen dat ouders geen toestemming willen geven om overdracht te geven aan de basisschool. In dat geval zal dit vermeld worden op het overdrachtsformulier waarna de ouders dit ondertekenen.

Indien er vragen en/of onduidelijkheden zijn mag de basisschool altijd contact met ons opnemen. Wij zijn altijd bereid om een warme overdracht te geven. Dit houdt in een gezamenlijk gesprek met de ouders, de mentor vanuit de kinderopvangorganisatie en een vertegenwoordiger vanuit het onderwijs.

Overdracht naar BSO Tuintje

Wanneer een kind van het KDV naar de BSO van Tuintje Regenboog gaat zorgt de mentor van het kinderdagverblijf voor een mondelinge overdracht naar de nieuwe mentor. Tevens krijgt de nieuwe mentor het kinddossier vanuit het kdv mee met alle gegevens en observatieformulieren.

Overdracht naar een andere BSO

Wanneer het kind naar een BSO buiten Tuintje Regenboog gaat vindt indien wenselijk een overdracht plaats, dit met toestemming van ouder(s) en/of verzorger(s).

7. Middelen en voorwaarden om de pedagogische doelstelling te bereiken;

- leidster-kind interactie
- groepssamenstelling
- inrichting binnen en buiten
- activiteiten aanbod
- spelmateriaal

Leidster-kind interactie:

Het in de praktijk vertalen van de pedagogische visie, uitgangspunten en doelstellingen, vraagt van leidsters de nodige vaardigheden. Wij vinden hierbij 6 gedragskwaliteiten belangrijk:

- sensitieve responsiviteit of emotionele steun
- respect voor autonomie
- structureren en grenzen stellen
- praten en uitleggen
- ontwikkeling stimuleren
- het begeleiden van interactie tussen kinderen

Sensitieve responsiviteit

Dit is van bovengenoemde rij wel de allerbelangrijkste en vormt de basis van de interactie tussen leidster en kind.

Sensitieve responsiviteit is hiervan wel de allerbelangrijkste en vormt de basis van de interactie tussen leidster en kind. Hiertoe is het belangrijk dat de leidsters de ontwikkeling van het individuele kind kennen en blijven volgen, dat zij de achtergrondsituatie van het kind kennen en dat zij zich kunnen verplaatsen in de belevingswereld van het kind. Leidsters kijken dus naar kinderen, luisteren naar kinderen, praten met kinderen, spelen mee, helpen kinderen verder en zorgen voor betekenisvolle materialen.

Leidster-kind interactie bij het bieden van (emotionele) veiligheid

- Door de aanwezigheid van sensitieve leidsters op de groep leggen wij de basis voor (emotionele) veiligheid. Dit vraagt - zeker voor jonge kinderen - om zo min mogelijk wisselingen van leidsters en kinderen, zodat het kind zich kan hechten en steun kan vinden bij vertrouwde personen.
- Door als leidster te voorzien in de basisbehoeftes van de kinderen, bieden wij emotionele veiligheid.
- Een kind vraagt om leidsters die de kinderen positief en met warmte bejegenen en om een gezellige en positieve groepssfeer. Kinderen hebben behoefte aan lichamelijke aanraking en liefdevolle benadering en willen ook zelf genegenheid kunnen geven.
- Doordat er een duidelijke wenperiode is voor een nieuw kind, zorgen we ervoor dat het kind zich snel thuis en op zijn gemak voelt.

Leidster-kind interactie bij de ontwikkeling van persoonlijke competenties

- Dit vraagt leidsters die elk kind kunnen uitdagen om iets nieuws te proberen zonder het te overvragen.
- De leidster maakt het kind bewust van de eigen capaciteiten en kwaliteiten. Dit vraagt van de leidsters dat ze oog hebben voor de positieve kanten en gedragingen van elk kind en dat ze hun waardering daarvoor ook aan het kind laten blijken.

Leidster-kind interactie bij de ontwikkeling van sociale competenties

- Dit vraagt van leidsters vooral inlevingsvermogen en inzicht in kinderen. Zij kunnen een kind laten ervaren dat hij bijvoorbeeld iets liefs, solidairs of eerlijks heeft gedaan: hij heeft een ander kind geholpen of getroost, hij heeft de leidster geholpen bij het uitvoeren van bijvoorbeeld een taak.
- De leidsters stimuleren vriendschappen, kameraadschap en samenwerking tussen kinderen door – afhankelijk van de situatie – te sturen, te bemoedigen, te bemiddelen.

Leidster-kind interactie en het overbrengen van waarden en normen

- Normen en waarden zijn er ook om getoetst te worden en kinderen zijn altijd op zoek naar grenzen en duidelijkheid. Van belang is om de kinderen de ruimte te geven normen en waarden te toetsen, zowel bij zichzelf als bij anderen. De leidsters zijn verantwoordelijk om dit proces te begeleiden en te bespreken met de kinderen wanneer zich conflicten voordoen.

8. Kinderen ophalen van school

- Als kinderen naar de BSO komen, wordt aan de ouders/verzorgers gevraagd of zij dit bij het naar school brengen van hun kind(eren) willen vertellen zodat een kind weet dat hij / zij die middag wordt opgehaald door een pedagogisch medewerker. Kinderen kunnen vaak schrikken of in verwarring raken als zij vooraf niet door een ouder of verzorger op de hoogte worden gesteld dat zij naar de BSO gaan in de middag.
- Zorg dat de ouders ook de leerkrachten van de kinderen op de hoogte brengen op welke dagen de kinderen naar de BSO gaan.
- Pedagogisch medewerkers stellen zich voor aan de leerkrachten van de kinderen die meegaan naar de BSO.
- Zorg dat de leerkrachten vanuit de BSO een rooster krijgen waar de BSO dagen duidelijk staan vermeld van de kinderen en de contactpersonen met telefoonnummers van de pedagogisch medewerker(s).
- Zorg dat de pedagogisch medewerker(s) een lijst hebben met telefoonnummers van ouders en contactpersonen op school.
- Als pedagogisch medewerker zorg je ervoor dat je altijd ruim op tijd, voordat de school uit is, op de afgesproken plek staat.
- Mocht je later zijn door omstandigheden meld dit op tijd bij de school.
- Spreek met school en de kinderen een duidelijke plek af voor de overdracht. Deze plek ook altijd gebruiken. Zet deze plek ook duidelijk in het pedagogisch werkboek mochten er invallers komen dat ook zij weten waar ze moeten staan.
- Zorg dat jij duidelijk herkenbaar bent doormiddel van het gele hesje te dragen.
- Overleg met de leerkrachten van de BSO kinderen dat zij ook bij de leerkracht blijven en hij / zij op de kinderen let tot de pedagogisch medewerker aanwezig is.
- Zorg dat de leerkracht / schoolleiding de kinderen aan uw overdraagt en ook een overdracht geeft over hoe het kind(eren) geweest is op school en of er bijzonderheden waren zodat je bij de overdracht aan de ouder(s) / verzorger(s) dit ook kan melden samen met de overdracht van de BSO middag.
- De pedagogisch medewerker neemt de kinderen over van de leerkracht en geeft ter plekke door aan de leerkracht dat de kinderen mee gaan naar de BSO. Mocht een leerkracht of de pedagogisch medewerker twifelen of een kind die dag wel of niet naar de BSO moet, bel dan eerst met de ouders en krijg je geen contact neem dan het kind

altijd mee naar de BSO.

De pedagogisch medewerker is verantwoordelijk voor het kind tot het kind weer wordt opgehaald door ouder(s) / verzorger(s).

- Geef de kinderen NOOIT zonder vooraf bericht van ouder(s) / verzorger(s) mee aan iemand anders. Wanneer ouders willen dat hun kind door iemand anders van de BSO-vestiging wordt opgehaald dienen zij zelf naar de vestiging te bellen. Zij moeten een naam, beschrijving en telefoonnummer van de persoon doorgeven aan de pedagogisch medewerker.

Kinderen gaan alleen mee met andere dan de pedagogisch medewerker als dit vooraf bij de BSO is gemeld door de ouder(s) / verzorger(s). Is dit niet gemeld dan worden de kinderen gewoon mee genomen naar de BSO ook al staat diegene die het kind komt afhalen op het school plein. Vriendjes van school kunnen niet op de BSO spelen. BSO-kinderen mogen wel bij andere kinderen spelen met toestemming van hun ouders. Indien het kind bij een vriendje wil spelen, nemen de ouders van het bevriende kind zelf contact op met de ouders van het BSO-kind.

(Vraag altijd om kleur haar, haardracht, ogen, naam en geslacht en evt. een te herkennen kenmerk van diegene die het kind komt afhalen zodat je enig indicatie hebt van dit persoon.) Noteer deze kenmerken en evt telefoonnummer. Dit lijkt misschien overdreven, maar we doen dit voor de veiligheid van uw kind.

- De kinderen en de begeleider(s) dragen een geel veiligheidshesje.
- Kinderen lopen hand in hand, 2 aan 2 in een rij. De begeleider loopt achter om de kinderen goed te kunnen zien. Bij twee begeleiders loopt er één begeleider vooraan de groep en één begeleider achteraan de groep.
- Kinderen met een zelfstandigheidverklaring mogen op eigen gelegenheid naar de opvang komen.
- Fietsen gaan mee aan de hand. Er wordt nooit alleen, dus zonder toezicht van een pedagogisch medewerker, gefietst.
- Maak voor het lopen duidelijke afspraken met de kinderen over het lopen van school naar de BSO.
- Stop bij elke oversteek plaats bij de stoerand. Pas als alle kinderen netjes in de rij staan en er links en rechts is gekeken dan rustig en in een rechte rij oversteken.
- Geef duidelijk instructies zodat de kinderen weten wat er gaat gebeuren en wat er van hun verwacht wordt.
- NIET RENNEN OF LOS VAN ELKAAR LATEN LOPEN. Gebeurt dit wel zijn hier consequenties aan verbonden in de vorm van een time out op de BSO. Luistert een kind niet neem deze dan zelf bij de hand. Kinderen vinden het vaak niet leuk om bij de hand te worden genomen door een volwassene en benoem aan het kind waarom je hem / haar bij de hand neemt. Let wel op dat je respect blijft houden voor de autonomie van het kind en het kind niet voor gek zet. Dan gaat het kind zeker niet luisteren en bereik je vaak alleen maar het tegenovergestelde gedrag. Blijf vooral consequent. Zeg niet het een en doe het ander. Dit is verwarrend voor de kinderen en dan weten ze niet waar ze aan toe zijn. Vooral in het verkeer moet je heel duidelijk zijn en alleen dan kan je goed en veilig door het verkeer heen.
- Loop altijd dezelfde route van school naar de BSO. Zorg dat deze route ook bekend is bij de ouders en bij de school.

- Indien de kinderen mee lopen naar een andere school om daar kinderen op te halen mogen de kinderen, indien de tijd het toe laat, spelen op het schoolplein van de school totdat de kinderen opgehaald moeten worden.
- Er zijn twaalf scholen waar we kinderen ophalen/eigen vervoer:
  - School 1 : Het Bovenland, Akersluis 1A
  - School 2 : Ichthussschool, Louis Davidsstraat 101
  - School 3: De Osdorpse Montessori, Hoekenis 59
  - School 4: De Wereldburger, Koos Vorrinkweg 3
  - School 5: Thimaoteus school, Sam van Houtenstraat 2
  - School 6: De Horizon, Pieter Calandlaan 768.
  - School 7: De Odyssee, Cycladenlaan 2a
  - School 8: Burgemeester Amersfoordtschool (BAS), Roerdompstraat 10
  - School 9: Atlantis, Schuithuisstraat 5
  - School 10: Van Detschool, IJsbaanpad 7
  - School 11: De Globe, Evertsweertplantsoen 3
  - School 12: G.TH Rietveldschool, Einsteinlaan 16
- Bij de BSO aangekomen zorg er dan voor dat de kinderen hun jas in hun luizenzak doen.
- Geef de kinderen altijd complimenten als ze tijdens het lopen van school naar de BSO zich goed en netjes hebben gedragen.

Als de scholen verder van de locatie af liggen halen wij ook kinderen op met de auto. We hebben een bedrijfsauto die gebruikt wordt voor het ophalen van de kinderen. Wij hanteren de volgende regels omtrent veilig vervoeren van de kinderen:

- Iedereen moet een eigen autogordel gebruiken, twee kinderen in één autogordel mag niet;
- Ieder kind moet over een eigen zitplaats beschikken;
- Er mogen niet meer kinderen/personen worden vervoerd dan er autogordels aanwezig zijn;
- Alle kinderen onder de 12 jaar en kleiner dan 150 cm, mogen alleen maar voorin een auto zitten als ze in een voor hen geschikt en goedgekeurd kinderbeveiligingsmiddel zitten.
- Alleen kinderen onder de 12 jaar van 150 cm of langer mogen voorin en moeten dan net als iedereen een (driepunts)autogordel dragen.
- Er worden altijd zitverhogers gebruikt in de auto om de kinderen veilig te vervoeren.

Wij hebben vaste begeleiders die de kinderen ophalen per auto. Dit betreft de pedagogisch medewerker(s) van de buitenschoolse opvang en de leiding.

Kinderen zijn kwetsbaar in het verkeer. Kinderen zijn in ontwikkeling. Ze hebben een beperkt besef van gevaar en kunnen snelheden nog niet goed inschatten. Ook kunnen ze nog niet goed horen waar geluiden vandaan komen en uit hun ooghoeken kijken. Jonge kinderen spelen altijd en overal en ze handelen impulsief.

Ongelukken

Ongelukken kunnen in twee categorieën geplaatst worden.

- Kleine huis tuin en keuken ongelukken
- Grotere ongelukken.

Voor de kleine ongelukken draag je als pedagogisch medewerker zelf zorg voor een goede afhandeling. Ouders / verzorgers hoeven niet per se op de hoogte worden gebracht maar wordt dit wel altijd vermeld in onze overdracht. Bij twijfel overleg je collega's of leidinggevende.

Voor grotere ongelukken meldt je deze altijd bij de leidinggevende. Je kunt dan altijd ondersteuning krijgen.

De ouders worden snel op de hoogte gebracht door een pedagogisch medewerker of leidinggevende.

Bij verwondingen aan het hoofd overleg je altijd met je collega's voor een second opinion. Over je verdere handelingen en of je de ouders / verzorgers moet bellen.

Bij kinderen die nog maar kort op de BSO zijn zal je de ouders eerder bellen dan bij kinderen die al enige tijd op de BSO aanwezig zijn. In de begin periode is het belangrijk te ervaren waar ouders behoefte aan heeft. Tegelijkertijd geef het de ouder het gevoel dat er aandacht voor het kind is. Natuurlijk is die aandacht er ook voor het kind dat al langer naar de BSO komt, maar daar ken je de behoefte van de ouders / verzorgers, kinderen al iets beter en kan je zelf een inschatting maken wanneer je ouders gaat bellen.

Ernstige ongelukken aangaande medewerkers van Tuintje Regenboog worden gemeld aan de arbeidsinspectie.

Binnen BSO Tuintje zijn er meerdere medewerkers die BHV en EHBO diploma's hebben.

De pedagogisch medewerkers gaan één keer in het jaar op herhalingscursus en nieuwe medewerkers gaan ook op BHV / E.H.B.O cursus.

In het pand zijn brandblussers en een E.H.B.O koffer aanwezig. Ook is er noodverlichting aanwezig die de route aangeven voor de nooduitgangen.

Pedagogisch medewerkers bij de Regenbooggroep

Er is dagelijks minimaal één pedagogische medewerker aanwezig (afhankelijk van de groepsgrootte), die verantwoordelijk is voor opvang, begeleiding en verzorging van de kinderen. Er kan ook een medewerker in opleiding aanwezig zijn. Zij werkt dan altijd samen met een gediplomeerde pedagogisch medewerker.

9. Vierogenprincipe

Vanaf 1 juli 2013 is het verplicht om het vier-ogen principe te handhaven op een kinderdagverblijf. Dit principe houdt in dat er te alle tijden iemand kan meeluisteren of kan meekijken. Voor de buitenschoolse opvang is implementatie van dit principe niet verplicht, maar zeker wel een belangrijk aandachtspunt. Bouwkundig is BSO Tuintje Regenboog zo ingericht dat er altijd meegekeken kan worden. In de groep zitten grote ramen waardoor er veel transparantie is.

De groep wordt ondersteund door een huishoudelijke hulp en een leidinggevende en/of directielid die dagelijks aanwezig is op de locatie en op de locatie kinderdagverblijf Tuintje Regenboog, welke vlakbij de bso is gesitueerd. De groepshulp en de leiding komt regelmatig op de groep om te ondersteunen en te kijken. Daarnaast streven wij ernaar om op de buitenschoolse opvang op iedere dag van de week een stagiaire aanwezig te hebben.

Op Tuintje regenboog vinden wij het heel belangrijk om een open aanspreekcultuur te bevorderen. Dit doen wij middels het belang hiervan te herhalen in de dagelijkse praktijk en

tijdens teamoverleggen. Daarnaast is het geven van goede voorbeelden als leidinggevend en het ondersteunen van medewerkers in het geven van feedback wanneer zij dit moeilijk vinden, erg belangrijk. Door het bevorderen van een open aanspreekcultuur voorkom je dat medewerkers elkaar geen feedback durven te geven in het belang van de kinderen en dat er punten worden verzwegen.

10. Groepssamenstelling

Op BSO Tuintje zijn er op dit moment twee basisgroepen van maximaal 20 kinderen operationeel. Iedere basisgroep heeft 2 pedagogische medewerker(s) en/of stagiaires. Wij hebben basisgroep de Kikkertjes en basisgroep de Banaantjes. Per dag bestaat één basisgroep uit maximaal 20 kinderen. Bij voldoende aanmeldingen zal een derde basisgroep (de Tomaatjes) geopend worden. Per dag zou deze derde basisgroep de Tomaatjes uit maximaal 10 kinderen bestaan. In totaal zijn er per dag 50 kindplaatsen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar.

Op de groep staan vaste pedagogisch medewerkers. BSO Tuintje is op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag geopend van 14:15 – 18:30. Op woensdag is de BSO geopend van 12:00 – 18:30.

Er wordt aan ouders en kinderen duidelijk aangegeven over hoeveel basisgroepen de BSO beschikt, in welke basisgroep het kind zit en welke leidsters er werkzaam zijn op de bso. (dit geldt voor het structurele rooster, behoudens van ziekte, verlof en vakantie).

Een kind krijgt twee basisleidsters toegewezen. Per dag van de week is minimaal één van deze leidsters aanwezig op de groep van dat kind (geldt voor het structurele rooster, behoudens van ziekte, verlof en vakantie). Deze leidsters zijn het aanspreekpunt voor ouders.

De pedagogische medewerker houdt de kinderen nauwlettend in de gaten en maakt 1x per jaar een observatie en nodigt de ouders uit voor een tien-minutengesprek indien gewenst.

Voor dagopvang gelden de volgende regels:

- één leidster per 10 aanwezige kinderen 4 tot 12 jaar.
- Een basisgroep BSO bestaat uit maximaal 20 kinderen van 4-12 jaar.
- Op de locatie aanwezige leidsters houden zich bezig met taken die direct met de kinderen te maken hebben.

3 uursregeling (afwijking BKR)

Deze afwijking vindt alleen plaats bij vakantie en/of studiedagen van de scholen.

In de vakanties en bij studiedagen van de scholen worden de kinderen de gehele dag opgevangen op de locatie. Per dag wordt nooit meer dan drie uur afgeweken van de beroepskracht – kindratio. In onderstaand schema staat weergegeven op welke tijden er kan worden afgeweken van de beroepskracht-kindratio.

Groep	Dag	Tijd waarin kans bestaat op afwijken van de BKR	Totaal	Tijd waarin niet wordt afgeweken van de BKR
Kikkertjes	Maandag t/m Vrijdag	8:30u - 9:30u 12:30u-14:30u	60 minuten 120 minuten	7:30u-8:30u 9:30u-12:30u 14:30u-18:30u
	Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag	8:30u – 9:30u 12:30u-14:30u	60 minuten 120 minuten	7:30u-8:30u 9:30u-12:30u 14:30u-18:30u
Banaantjes	Woensdag	8:30u-9:30u 12:30u-14:30u	60 minuten 120 minuten	7:30u-8:30u 9:30u-12:30u 14:30u-18:30u

0.5 uurs regeling (afwijking BKR)

Op reguliere middagen wordt er nooit meer dan 0.5 uur afgeweken van de beroepskracht-kindratio. In onderstaand schema staat weergegeven op welke tijden er kan worden afgeweken van de beroepskracht-kindratio.

Groep	Dag	Tijd waarin kans bestaat op afwijken van de BKR	Totaal	Tijd waarin niet wordt afgeweken van de BKR
Basisgroep de Kikkertjes	Maandag t/m vrijdag	18:00u -18:30u	30 minuten	Woe 11:30u-18:00u Ma, Di, Do, Vrij 13:30u-18:00u
Basisgroep de Banaantjes	Maandag t/m vrijdag	18:00u -18:30u	30 minuten	Woe 11:30u-18:00u Ma, Di, Do, Vrij 13:30u-18:00u

Indien inzet van een andere volwassene ten behoeve van de bkr nodig is, zetten wij in zo'n situatie volwassenen in die bekend zijn met de kinderen en locatie en in dienst zijn of op een

andere wijze aan ons verbonden zijn. In de meeste gevallen zal dit de leidinggevende/directie of groepshulp zijn.

Verlaten van de basisgroep

De kinderen zitten tijdens de eet en drink momenten in hun eigen basisgroep. De andere activiteiten vinden plaats in een andere groepssamenstelling. Er geldt een open deuren beleid binnen de buitenschoolse opvang waarbij kinderen zelf een keuze mogen maken aan welke workshop zij willen deelnemen en waar zij willen spelen.

Het kan voorkomen dat speciale activiteiten plaatsvinden zoals in vakantie periodes, waarbij de kinderen van de buitenschoolse opvang een gezamenlijke activiteit hebben samen met de 3plusgroep. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een uitstapje naar het theater of een gezamenlijke viering van bijvoorbeeld het Kerstfeest, Suikerfeest of een zomerfeest. Wanneer er in een dergelijke samenstelling meer dan 30 kinderen aanwezig zijn, wordt ook de hulp van de ouders ingeroepen. De inzet van beroepskrachten passen wij hier ook op aan. Ook personen van de achterwacht op het kantoor kunnen worden ingezet ter ondersteuning. De verzorging van de kinderen blijft te allen tijde de verantwoordelijkheid van de pedagogisch medewerkers. De bkr zal altijd gehandhaafd blijven, met een vaste beroepskracht.

Hier kan voor gekozen worden tijdens de schoolvakanties. Ouders worden van tevoren geïnformeerd indien er een samenvoeging plaats gaat vinden in een schoolvakantie.

Groepssamenstelling en het bieden van emotionele veiligheid:

- De aanwezigheid van vaste leidsters en bekende kinderen in de groep draagt bij aan een veilig gevoel, het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen.
- Kinderen ontlenen ook een veilig gevoel aan een vaste structuur. Daarom wordt er gewerkt met een vast dagritme en met vaste rituelen rondom eten, opruimen en allerlei vieringen zoals verjaardagen.
- De groepsruimte is de thuisbasis van het kind en dus een eigen, vertrouwde plek. De inrichting en de sfeer van de groepsruimte past bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

Groepssamenstelling en de ontwikkeling van persoonlijke competenties

- De inrichting van de groepsruimte past bij het ontwikkelingsniveau van het kind en biedt dus uitdaging waardoor kinderen uitgelokt worden tot het opdoen van ervaringen.
- Het speelgoed, de gebruikte materialen en het aanbod van activiteiten prikkelen de nieuwsgierigheid van de kinderen.

Groepssamenstelling en de ontwikkeling van sociale competenties

- Door de opvang van kinderen in een groep komen ze al jong in aanraking met kinderen van verschillende leeftijden en met verschillende volwassenen. Daardoor zijn er veel stimulansen voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden omdat kinderen leren met elkaar uiteenlopende behoeften en mogelijkheden rekening te houden.

Groepssamenstelling en waarden en normen

- Een kind wordt mede gevormd door de omgang met volwassenen en andere kinderen. De omgang tussen volwassenen en kinderen heeft op het kindercentrum een andere dimensie dan thuis. De leidster is in eerste instantie bij de individuele kinderen betrokken. Zij onderhoudt contact met alle kinderen uit een groep. Daarnaast is er de omgang van de leidster met de groep als geheel. Op beide niveaus is sprake van een voortdurende uitwisseling van waarden en normen in communicatie en interactie.
- In een groep kinderen is sprake van een continu proces in de uitwisseling van waarden en normen. Dit vindt voor een gedeelte bewust en voor een gedeelte onbewust plaats.

Tussen de kinderen onderling speelt voortdurend wat hoort en niet hoort. Evenzo tussen leidster en kind en leidsters onderling. Door middel van taal vindt er onderling een (gedeeltelijk) bewuste uitwisseling plaats van waarden en normen.

- Door het gebruik van groeps- en gedragsregels krijgen waarden en normen een vorm.

11. Inrichting binnen en buiten

BSO Tuintje regenboog beschikt per kind over minimaal 3,5 m² bruto speel- en werkoppervlakte. BSO Tuintje heeft geen beschikking over een aangrenzend buitenterrein. De BSO gaat met de kinderen naar het speelveld/tuin aan de Jan van Zutphenplantsoen op 5 minuten loopafstand. De pedagogisch medewerkers die met de kinderen naar buiten gaan wanneer ze vertrekt en met hoeveel en welke kinderen. Er kan gebruik worden gemaakt van de buitenspeelruimte indien er twee begeleiders mee kunnen. Dit is altijd ten minste één beroepskracht met een stagiaire of groepshulp of gewoon met de twee beroepskrachten. Indien er kinderen zijn op de bso die graag naar de buitenspeelplaats willen maar andere kinderen liever binnen willen blijven, dan kan dit alleen in de volgende situaties;

- De bkr moet te allen tijde gehandhaafd blijven
- Als er twee beroepskrachten aanwezig zijn met een stagiaire
- Als er twee beroepskrachten aanwezig zijn en de groepshulp
- Als er drie beroepskrachten aanwezig zijn

Indien er één beroepskracht aanwezig is op de buitenschoolse opvang en de kinderen willen graag naar de buitenspeelplaats dan zal er een stagiaire of groepshulp ingezet worden. Indien er in dit geval een stagiaire of groepshulp aanwezig is, zal er met de gehele groep naar de buitenspeelplaats worden gegaan.

Belangrijke criteria bij de inrichting van de BSO ruimte zijn overzicht en uitdaging.

Bij de keuze van het meubilair is zoveel mogelijk rekening gehouden met het aspect van zelfredzaamheid en zelfstandigheid van de kinderen. De Regenbooggroep besteedt veel aandacht aan het gebruik van kleur, licht en inrichtingsmaterialen om een kindvriendelijke omgeving te creëren.

Huiswerkhoeke

Op BSO Tuintje hebben wij een huiswerkhoeke gecreëerd waar de kinderen zelfstandig en in alle rust hun huiswerkopdrachten kunnen maken die ze hebben meegekregen vanuit school.

Atelier

Op BSO Tuintje hebben wij een atelier ruimte ingericht. Het Atelier is een ruimte met daarin een grote lange tafel waaraan naar hartenlust kan worden geknutseld waarbij de kinderen hun fantasie de vrije loop kunnen geven. Iedere dag wordt er door een pedagogisch medewerker een bepaalde tijd ingedeeld voor een groep kinderen om tijd te besteden in het atelier. In het atelier vindt je alle mogelijke knutselmaterialen die er zijn zoals bijvoorbeeld papier, karton, wol, stoffen katoen en natuurlijk kosteloze materialen die wij kunnen hergebruiken zoals wc-rolletjes, melkpakken etc. De kinderen kunnen al deze materialen bewerken met bijvoorbeeld verf, lijm, glitters en stiften. De BSO werkt met thema's waarbij de pedagogisch medewerker leuke projecten aanbiedt aan de kinderen die betrekking hebben op het thema. Daarnaast is er natuurlijk ook vrije tijd waarin de kinderen zelf hun eigen knutsel projecten kunnen bedenken en uitvoeren.

Sportclub

Op BSO Tuintje hebben wij ook een ruimte ingericht voor allerlei verschillende sport en bewegingsactiviteiten zoals bijvoorbeeld dans en yoga. Deze ruimte is zo ingericht dat er veel bewegingsvrijheid is voor de groep kinderen die hier een activiteit volgen.

Voor de sportclubs worden externe professionals ingehuurd. Zij komen gedurende een periode langs voor het aanbieden van een sport en/of dans les. De inzet van een externe docent kan dus wijzigen. Wij streven ernaar diverse professionals meerdere lessen te laten geven zodat kinderen zichzelf steeds verder kunnen ontwikkelen binnen de les en/of dans soort.

De professionals die een sportles aanbieden bezitten allen zelf over een verklaring omtrent goed gedrag. De professionals die worden ingehuurd hebben een diploma omtrent de activiteit die zij aanbieden. Zij voeren de activiteit uit in de sportruimte van de buitenschoolse opvang Tuintje regenboog. De professional kan de activiteit onder begeleiding van een stagiaire of pedagogisch medewerkers uitvoeren indien dit wenselijk is. Tevens kunnen zij de activiteit zelfstandig uitvoeren. De professionals die de sportlessen aanbieden bij tuintje regenboog hebben allen een passende opleiding en ervaring met het lesgeven van kinderen. Tevens hebben veel van de professionals een EHBO diploma. Wij werken alleen met professionals samen die voldoende ervaring hebben en de veiligheid van de kinderen kunnen waarborgen tijdens de sportles. Indien de professionals de activiteit zelfstandig uitvoeren zal een pedagogisch medewerker af en toe de ruimte inlopen om te kijken of alles goed gaat en er wellicht ondersteuning nodig is.

De professionals dienen voordat zij de activiteit starten bij regenbooggroep een VOG van zichzelf te laten zien.

Kookclub

In het hart van de groepsruimte staat een grote gezellige keuken. In de keuken worden kook en/of bakactiviteit aangeboden aan de kinderen. Samen met een groep kinderen maken we allerlei (thema gerelateerde) gerechten. De kinderen leren dat samen koken heel gezellig is maar tegelijkertijd leren ze iets over het belang van gezond en lekker eten. Ze maken spelenderwijs kennis met nieuwe producten en nieuwe smaken. De kinderen krijgen taakjes die passen bij hun ontwikkeling en leeftijd. Zo willen we de kinderen leren hoe je veilig moet snijden en hoe je veilig moet bakken en koken. Spelenderwijs komt ook de rekenvaardigheid aan bod door het aflezen van het aantal grammen, milliliters en liters die we moeten gebruiken tijdens het koken en bakken. Dit alles doen we altijd onder begeleiding van de pedagogische medewerkers.

Spelmateriaal

Kinderen hebben regelmatig iets nodig waarmee ze creatief, cognitief, sociaal en motorisch bezig kunnen zijn. Creatief spelen betekent het out of the box denken bij deze doelgroep. Bij constructief bezig zijn wordt volgens plan gewerkt naar een einddoel. Onder cognitief bezig zijn valt alles waarin het hersenwerk op de proef wordt gesteld. Het voordeel van een groep kinderen is dat elk individu zijn of haar sociale vaardigheden kan ontwikkelen. Daarnaast zal elk kind een motorische ontwikkeling ondergaan. Hierin valt onderscheid te maken tussen de grove motoriek (grote bewegingen zoals buitenspelen), fijne motoriek (fijne bewegingen zoals kleuren) en de senso motoriek (bewegingen op gevoel). Op de groep is voldoende spelmaterialen aanwezig dat is afgestemd op de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

Naast speelgoed maken we ook gebruik van creatieve materialen zoals verf, papier, potloden, etc. Ook kosteloos materiaal (oude tijdschriften, behang, lappen, kurken, wol) wordt aangeboden aan de kinderen.

Bij het aanbieden van spelmaterialen houden we rekening met de volgende criteria: de leeftijd van het kind.

- de interesse van het kind.
- het ontwikkelingsniveau van het kind.

- het spelniveau van het kind.
- de motorische ontwikkeling van het kind.
- is dit stuk speelgoed uitdagend en stimulerend genoeg voor dit kind?

12. Intake en wennen

Als het kind nieuw op de buitenschoolse opvang komt vindt er een intakegesprek plaats. Tijdens dit intake gesprek vertelt de leidinggevende of pedagogisch medewerker de ouder(s) en/of verzorger(s) over het dagprogramma van de BSO. Tijdens dit gesprek worden de huisregels, het haalsysteem en de activiteiten besproken.

Ouders krijgen een informatieboekje over de regenbooggroep mee naar huis waarin de besproken informatie nogmaals terug te lezen is.

In overleg met de ouder(s) en/of verzorger(s) worden afspraken gemaakt over wanneer het kind / kinderen komen wennen. Een wenperiode van twee dagen op de BSO is bij start van het contract .

De eerste keer komt het kind met een ouder kijken bij BSO Tuintje en kan even meespelen met de kinderen van de BSO. De tweede keer komt het kind na school mee naar de BSO tot ophalen. Na de wenperiode komt het kind de gewenste dagen naar de BSO. Mocht dit nog te snel zijn voor een kind wordt er gekeken of het kind nog iets langer zou kunnen wennen. Maar in de praktijk merk je dat het vaak heel goed gaat.

13. Indeling van de buitenschoolse tijd

De kinderen van de buitenschoolse opvang komen op verschillende tijden uit school. De kinderen worden tussen 14:15uur en 15:20uur opgehaald. Een medewerker van Tuintje Regenboog haalt de kinderen op in hun klaslokaal of op de vaste plek op het schoolplein.

Als alle kinderen er zijn en zij hun veiligheidshesjes aan hebben lopen zij rustig twee aan twee naar de BSO of nemen zij plaats in de auto of in de elektrische stint.

Bij binnenkomst gaan de kinderen aan tafel voor de warme maaltijd en wat drinken. Omdat de kinderen op verschillende tijden vrij zijn van school en op de bso arriveren, hebben we soms twee eetmomenten. De groep kinderen die als eerste binnen zijn tussen 14:15u en 15:15u gaan als eerste aan tafel voor de warme maaltijd. De andere groep kinderen die binnen komen rond 15:30u gaan daarna aan tafel voor de warme maaltijd. Aan tafel praten wij over hoe het op school is geweest en worden de aangeboden activiteiten van die middag verteld.

Rond **16:00u** gaan de kinderen van start met een activiteit. Als pedagogisch medewerker probeer je de kinderen zo veel mogelijk te enthousiasmeren om mee te doen aan de aangeboden activiteit. Wil een kind of willen kinderen niet, dan worden er voor hen andere opties aangeboden. Het is en blijft vrije tijd, een kind mag maar hoeft niets. Een uitzondering hierbij is buitenspelen. We streven ernaar om iedere dag even naar buiten te gaan met de kinderen. De groep kan wel indien dit mogelijk is gesplitst worden, zodat de kinderen kunnen kiezen of ze wel of niet mee willen om buiten te spelen. Dit is mogelijk indien er meerdere personen aanwezig zijn, zodat er te allen tijde een beroepskracht binnen kan blijven en er een beroepskracht mee kan naar buiten. Wanneer er buiten gespeeld wordt, gaat er altijd een tweede persoon mee en zal de bkr te allen tijde gehandhaafd blijven. Wij zullen wel altijd de kinderen stimuleren om mee te gaan naar buiten.

Rond **17:00uur** zijn de meeste aangeboden activiteiten klaar en is er tijd om vrij te spelen of om bijvoorbeeld verder te gaan met een project in het atelier.

Mocht er een kind jarig zijn willen wij hier natuurlijk wel even bij stil staan. Het is aan de ouders / verzorgers of het kind naast school ook op de BSO gaat trakteren.

16:30 tot 18:30uur kunnen ouders de kinderen komen ophalen en wordt er door de pedagogische medewerker overdracht gegeven.

In de vakantie ziet de dagindeling er anders uit.

Om 7:30 uur kunnen de kinderen gebracht worden door ouders / verzorgers.

Om 9:30 uur gaan we aan tafel om fruit te eten en melk te drinken.

Om 10:00 uur gaan we van start met de aangeboden activiteit(en) en of vrijspelen.

OM 11:15 uur gaan we de BSO opruimen en met elkaar de tafel klaar maken voor de lunch (warm eten).

Om 11:30 uur gaan we gezamenlijk eten.

12:30 uur wordt met elkaar de tafel afgeruimd en mogen de kinderen vrij spelen.

13:00 uur. Als het weer het toelaat gaan we even lekker naar buiten.

14:00 uur verder met evt. aangeboden activiteiten of vrij spelen.

16:00 uur verder met de bezigheden.

16:45 uur BSO ruimte gezamenlijk opruimen.

17:00 uur cracker /traktatie en limonade tijd.

17:30 uur verder met activiteit(en) en of vrijspelen.

Vanaf 16:30 tot 18:30 uur kunnen ouders de kinderen komen ophalen en wordt er door de pedagogische medewerker overdracht gegeven.

Binnen BSO Tuintje heeft het kind gelegenheid tot:

- Binnen spelen
- Buitenspelen (alleen in groepsverband en onder begeleiding van een pedagogisch medewerker
- Deelnemen aan activiteiten.
- Het inbrengen van eigen ideeën.

14. Het zieke kind

Bij ziekte wordt van ouders verwacht om dit door te geven aan de BSO zodat wij op de hoogte zijn van de situatie. Indien een kind ziek op de BSO arriveert of daar ziek wordt, neemt de leidster contact op met de ouders. Er wordt afgesproken door wie en wanneer het kind wordt gehaald. In de tussentijd kan het zieke kind op een rustige plaats lekker liggen. Het kind zal de gehele tijd in de gaten worden gehouden door de pedagogisch medewerker en zij zal hem verzorgen tot een ouder hem of haar komt ophalen.

Onder een ziek kind verstaan wij een kind dat:

- Verhoging vanaf 38 graden heeft.
- Hangerig of lusteloos is.
- Klaagt over pijn.
- Een besmettelijke ziekte heeft.
- Ontstoken ogen heeft.
- Hoofdluis heeft.

15. Opvallend gedrag

Geen kind is hetzelfde en ieder kind ontwikkelt zich dan ook op zijn/haar eigen manier. Toch kunnen er signalen zijn die extra aandacht nodig hebben. Dit betreft zowel kinderen met een normale ontwikkeling, een ontwikkelingsachterstand, als kinderen met een handicap. In alle gevallen is extra zorg en aandacht van belang. Wanneer een kind zich, in vergelijking tot leeftijdsgenoten, anders gedraagt, dan valt zijn gedrag op. Het gedrag van andere kinderen wordt dan de maatstaf waaraan opvallend gedrag wordt gemeten. Je zou kunnen zeggen dat het gedrag van de andere kinderen normaal is en het gedrag van dat ene kind afwijkend of opvallend. Dit geeft het idee dat het gedrag dat de meeste kinderen vertonen het enige juiste is.

Tot de verantwoordelijkheid van de leidsters behoort het onder andere om stoornissen en/of belemmeringen in de ontwikkeling van het kind te signaleren. Doordat zij meerdere dagen/dagdelen met kinderen werken en een professionele opleiding hebben, valt juist opvallend gedrag op.

Er zijn tal van redenen waarom kinderen opvallend gedrag kunnen gaan vertonen. Door de geboorte van een broertje of zusje kan een kind bijvoorbeeld een korte terugval hebben in een vorig stadium van zijn ontwikkeling.

Kinderen kunnen bij ons rekenen op extra begrip en aandacht. Als ouders of pedagogisch medewerkers opmerken dat een kind gedurende een periode afwijkt in zijn of haar gedrag, is dit reden voor overleg. Op grond van observaties wordt het gedrag in kaart gebracht.

Pedagogisch medewerkers die kinderen begeleiden in een groep, observeren voortdurend de aanwezige kinderen. Daarnaast krijgen ze allerlei informatie over een kind.

Informatie die verstrekt wordt door ouders/ verzorgers, bijvoorbeeld 'Jan heeft slecht geslapen of Luuk is vandaag erg hangerig', maar ook door de leraren op school, bijvoorbeeld, Jeroen was erg druk vandaag, Gerda wilde niet luisteren en was erg dwars, daarnaast krijgen de pedagogisch medewerkers informatie door middel van hun eigen observaties.

Het is ook heel belangrijk om goed met ouders/ verzorgers van de kinderen te praten en gedrag te bespreken. Van elkaar leer je niet alleen meer over het kind maar krijg je ook veel achtergrond informatie en krijg je misschien wel goede handvaten om het gedrag van het kind te begrijpen of in goede banen te leiden.

Na de observatie wat eenmaal per jaar wordt gedaan, worden de ouders/ verzorgers uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens dit gesprek worden de bevindingen van de observatie besproken en indien nodig bekijken we samen met de ouders wat er met het kind aan de hand kan zijn en hoe we hiermee om kunnen gaan. Een goede afstemming in de omgang met het kind biedt in veel gevallen al uitkomst. Ouder(s)en/of verzorger(s) kunnen te allen tijde de observatie verslagen van hun kind inzien.

Mocht de problematiek onduidelijk blijven en vragen om extra hulp, dan kunnen de pedagogisch medewerkers advies vragen aan de pedagoog. De pedagoog heeft de taak om voor een optimaal mogelijk opvoedklimaat te zorgen op Tuintje Regenboog. De pedagoog adviseert en coacht de pedagogisch medewerkers als er bijzonderheden of problemen zijn met een kind op de groep. De pedagoog kan bij problemen in de ontwikkeling en/of gedrag, op de groep komen om het kind te observeren. De observaties worden besproken met de beroepskrachten, pedagoog en de ouder(s) en/of verzorger(s) van het kind.

Is de problematiek dermate onduidelijk dan wordt ouder en kind verwezen naar een passende instantie zoals bijvoorbeeld het consultatiebureau of huisarts.

Stappenplan bij signalering bijzonderheden en/of problemen in de ontwikkeling

Stap 1: Informatie verzamelen over het kind bij ouder(s) en/of verzorger(s), etc.

- Bespreken directe collega's
- Tijdens de overdracht informatie verzamelen
- Eerste signaal naar ouder(s) en/of verzorger(s)
- Afspraak inplannen met ouder(s) en/of verzorger(s)

Stap 2: Observeren

- Observeren op de groep
- Verslaglegging observaties
- Indien nodig pedagoog inzetten

Stap 3: Gesprek ouder(s) en/of verzorger(s)

- Bevindingen observaties bespreken
- Indien nodig, pedagoog inzetten
- Afstemming omgang met kind op de groep en/of in bepaalde situaties

Stap 4: Observeren en rapporteren

- Observaties maken
- Rapporteren/verslaglegging
- Pedagoog inzetten
- Eventueel afspraak met ouder(s) en/of verzorgers

Stap 5: verwijzing ouder en kind naar een passende instantie

Er worden jaarlijks verschillende externe trainingen/ cursussen aangeboden aan de pedagogisch medewerkers van Tuintje Regenboog om de kennis en het handelen rondom het signaleren van problemen in de ontwikkeling van kinderen te vergroten. Daarnaast werken de pedagogisch medewerkers op Tuintje Regenboog volgens het protocol; kinderen met opvallend gedrag indien er zich bijzonderheden of problemen voordoen in de ontwikkeling van een kind.

De pedagogisch medewerkster is binnen de buitenschoolse opvang extra alert op het kind dat gepest wordt.

Het gepeste kind wordt serieus genomen, krijgt aandacht en steun. Er wordt niets gedaan waarvan het gepeste kind niet op de hoogte is of wat het niet wil. Het gepeste kind krijgt de mogelijkheid zijn nare ervaringen en gevoelens te uiten. De pedagogisch medewerkster probeert de weerbaarheid van het gepeste kind te stimuleren.

Er is ook aandacht voor de "pester". Deze wordt aangesproken op zijn gedrag, maar tegelijkertijd ontvangt deze ook steun van de pedagogisch medewerkster. Door het ontvangen van steun en positieve aandacht zal de "pester" eerder geneigd zijn gewenst gedrag te laten zien dan als de nadruk steeds ligt op het negatieve gedrag (het pesten).

15. Welbevinden

Het welbevinden van kinderen is het uitgangspunt van de Regenbooggroep. Wij willen dat ieder kind zich thuis voelt bij ons. Hier werken wij aan door onze pedagogische visie in de praktijk met de kinderen uit te voeren. Om te kunnen zien of kinderen zich inderdaad prettig voelen wordt er door de pedagogisch medewerker goed gekeken naar de kinderen. Dit gebeurt het hele jaar door. In de teamvergadering en informele gesprekken wordt gewerkt aan het bieden van de meest geschikte begeleiding voor elk kind. Aan de hand van een observatielijst wordt elk kind één keer per jaar geobserveerd. Vervolgens houdt de pedagogisch medewerker een gesprek met de ouders. In dit gesprek worden de resultaten van de observatie besproken.

16. Overleg met school en andere organisaties

Bij de Regenbooggroep werken we graag samen met scholen en andere organisaties rondom Osdorp.

Samen bereik je meer dan alleen en van elkaar leer je en je kan elkaar ondersteunen. Dit komt de ontwikkeling van de kinderen ten goede.

17. Contact met de ouders

Een goed contact met ouders / verzorgers is de basis voor het welzijn van het kind. Ouders / verzorgers moeten de gelegenheid krijgen om de pedagogisch medewerkers goed te informeren over hun kind. De pedagogisch medewerker staat open voor deze opvattingen en past deze indien mogelijk toe voor zover mogelijk binnen het groepsverband van de BSO. Er zijn verschillende vormen van overleg om de communicatie tussen ouders / verzorgers en pedagogisch medewerkers optimaal te laten verlopen, zoals:

- Kennismakingsgesprek
- Intakegesprek
- Breng- en haalgesprekken

18. Oudercommissie

De Wet kinderopvang geeft ouders het recht de kinderopvang te beïnvloeden op belangrijke beleidsonderwerpen. Iedere vestiging van de Regenboog Kinderopvang heeft een eigen oudercommissie, bestaande uit één voorzitter en minimaal twee oudercommissieleden. Het reglement oudercommissie beschrijft de regelingen en afspraken waarbinnen de medezeggenschap bij de Regenboog Kinderopvang uitgevoerd wordt. De oudercommissie bepaalt zelf haar werkwijze en taakverdeling en legt dat vast in een huishoudelijk reglement. De oudercommissie heeft als doel de belangen van de kinderen en de ouders van de vestiging waar de oudercommissie aan verbonden is zo goed mogelijk te behartigen en de ouders te vertegenwoordigen. De oudercommissie overlegt met de leidinggevende van de locatie. De oudercommissie is bevoegd gevraagde en ongevraagde adviezen uit te brengen over de onderwerpen waarop de oudercommissie adviesrecht heeft. De oudercommissie bevordert tevens goede en heldere informatie aan ouders, de betrokkenheid van ouders bij het kinderdagverblijf en fungeert als aanspreekpunt voor ouders met klachten en informeert hen zo nodig over de klachtenprocedure.

De oudercommissie kan in de praktijk advies uitbrengen over de volgende onderwerpen:

kwaliteit van de kinderopvang	Groepsgrootte Pedagogisch medewerker/ kind-ratio Opleidingseisen Pedagogisch medewerkers in opleiding Openingstijden
Kwaliteit pedagogisch klimaat	Uitvoering van het algemeen pedagogisch beleid Het (jaar)activiteitenplan / aanbod
Kwaliteit veiligheid en gezondheid	Risico Inventarisatie en Evaluatie (RIE) veiligheid Risico Inventarisatie en Evaluatie (RIE) gezondheid Voedingsbeleid
Kwaliteit algemeen	Klachtenbeleid Klanttevredenheid De prijs

De Oudercommissie:

- Vergadert ongeveer vier keer per jaar,
- Stelt in samenwerking met de directie een nieuwsbrief samen, welke ten minste drie keer per jaar uitkomt,
- Organiseert mede de ouderavonden.
- Ouders kunnen ten alle tijden vragen of suggesties kwijt aan de oudercommissie. Dit kan door via het E-mail adres van de oudercommissie een mail te sturen naar; oudercommissietuintje@gmail.com

19. Vermoeden kindermishandeling

Kindermishandeling komt overal voor. Kindercentra dragen een eigen verantwoordelijkheid voor het signaleren en voor het ondernemen van actie na het signaleren. De signalen moeten worden doorgegeven aan de ouder / verzorger en de instanties die hulp bieden aan het gezin. De pedagogisch medewerker heeft hierin een duidelijke taak. Zij zien de kinderen regelmatig en kunnen opvallend of afwijkend gedrag signaleren. De leidinggevende steunt de pedagogisch medewerker en geeft sturing aan het uitvoering van het protocol kindermishandeling. Binnen de Regenbooggroep is er een protocol kindermishandeling aanwezig. Deze zit in de protocollen map. De pedagogisch medewerkers dienen dit (net als alle anderen protocollen) te kennen.

Het bewust worden van een vermoeden van kindermishandeling geeft vaak een vervelend gevoel en onzekerheid over de opgemerkte signalen, angst om je er mee te bemoeien. Wat helpt om kindermishandeling te durven signaleren is de overtuiging en de wetenschap dat kindermishandeling een ernstig probleem is en waar je niet om heen kunt als je met jonge kinderen werkt.

De eerste stap is om het kind goed te observeren en waarnemingen te bespreken met de ouders / verzorgers tijdens de dagelijkse overdracht.

Vervolgens bespreek je dit met de aandachtsfunctionaris.

Het is niet aan de pedagogisch medewerker om vast te stellen dat er sprake is van kindermishandeling. Het gaat om de zorgen die zij / hij heeft over het kind. Elke pedagogische medewerker en leidinggevende dient te weten welke stappen gevolgd moeten worden.

Indien de pedagogisch medewerker advies of vragen heeft omtrent signalen die een kindje geeft of opvallend gedrag, dan bespreekt de medewerker dit als eerste met de aandachtsfunctionaris en/of directie. Jaarlijks wordt tijdens een werkoverleg of studiedag aandacht besteed aan het signaleren en hanteren van het protocol kindermishandeling. In de maandelijkse werkoverleggen is er de ruimte om bijzonderheden rondom de kinderen te bespreken.

20. Werkinstructies en protocollen

Naast de pedagogische visie zijn er een aantal beleidsstukken en protocollen vastgelegd.

Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid
- Werkinstructie hoofdluis
- Protocol vermissing
- Uitstapjes
- Hygiëne
- Werkinstructie activiteiten buiten de deur

Er wordt jaarlijks een risico-inventarisatie gemaakt m.b.t. gezondheid en veiligheid. In deze inventarisatie worden alle ruimtes op het kindercentrum geïnventariseerd op risico's op het gebied van gezondheid en veiligheid. Zo vragen wij de ouder(s)en/of verzorger(s) om dit ook te waarborgen bijvoorbeeld door de volgende maatregelen:

- De entree deur na binnenkomst en na het verlaten goed sluiten
- Tassen niet onbeheerd achterlaten in de leefruimte

De pedagogisch medewerkers worden op de hoogte gebracht van deze risico inventarisaties en actie's door middel van maandelijkse overleggen waarin deze uitgebreid besproken wordt, zodat de kennis hierover accuraat blijft.

Naast het werkoverleg van het kindercentrum wordt er ook 1x in de maand aandacht besteed aan de verschillende protocollen betreffende de bso.

Elke pedagogische medewerker moet goed op de hoogte zijn van de protocollen en hoe deze uitgevoerd moeten worden.

21. Uitstapjes

De buitenschoolse opvang onderneemt regelmatig uitstapjes. Tijdens de het intake gesprek geeft de ouder(s) en/of verzorger(s) aan of hun kind(eren) mee mogen met uitstapjes. Daarnaast worden er programma's gemaakt voor vakantie perioden waarin uitstapjes in worden opgenomen en verstuurd naar de ouder(s) en/of verzorger(s) van de kinderen van de BSO. Ook wordt het programma opgehangen aan de deur op de bso. Ouder(s)en/of verzorger(s) hebben dan ook de gelegenheid om aan te geven of hun kind mee mag met het uitstapje. Er zijn een aantal stappen die moeten worden doorlopen alvorens weg te gaan en waarop gelet moet worden tijdens het uitstapje. Om ervoor te zorgen dat dergelijke uitstapjes niet tot onnodig risico's leiden is er een werkinstructie voor dergelijke uitstapjes opgesteld. Van pedagogisch medewerkers wordt verwacht dat zij deze instructie kennen en deze opvolgen.

22. Klachtenprocedure

Tuintje Regenboog heeft in het kader van de Wet kinderopvang een interne klachtenregeling opgesteld. Deze regeling beschrijft de werkwijze bij het behandelen en registreren van klachten van ouders. Bij voorkeur maken ouders/verzorgers een klacht eerst bespreekbaar bij de direct betrokkene. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kan een formele klacht ingediend worden. Afhankelijk van de klacht kan deze worden ingediend bij de leiding. Zij zijn te bereiken per email: f.bisseling@regenbooggroep.nl. of s.eliazer@regenbooggroep.nl Een formele klacht wordt schriftelijk ingediend.

Mocht interne klachtafhandeling niet leiden tot een bevredigende oplossing dan staat ouders de weg vrij naar informatie, advies en mediation bij Klachtloket Kinderopvang, gevestigd in Den Haag. www.klachtenloket-kinderopvang.nl of aanmelding van het geschil bij de Geschillencommissie(www.degeschillencommissie.nl)

In sommige gevallen is het van belang de klacht rechtstreeks in te dienen bij de Geschillencommissie. Het reglement van de Geschillencommissie vindt u hier <https://www.degeschillencommissie.nl/media/1897/kin-reglement.pdf>

Mocht u de klacht, vragen of opmerkingen niet de medewerkers van regenboog tuintje willen bespreken dan kun u altijd contact op nemen met de oudercommissie van Tuintje. Dit kan door via het E-mail adres van de oudercommissie een mail te sturen naar; oudercommissietuintje@gmail.com. De oudercommissie zal uw klacht, vraag of opmerking bespreekbaar maken bij tuintje en u een terugkoppeling geven van de uitkomsten.

23. vertrouwenspersoon

Ouders en personeel van Tuintje Regenboog kunnen een afspraak maken met een onafhankelijk vertrouwenspersoon met zaken die betrekking hebben op ons personeel of andere medewerkers. De vertrouwenspersoon is Leida van Staden (bedrijfsarts) email: info@vanstedanbedrijfsarts.nl of 06- 41430975

24. Communicatie

Er zijn een aantal belangrijke afspraken die gelden in het contact met klanten en of collega's.

- Behandel elkaar vriendelijk, open, eerlijk en correct, ook na een minder plezierige ervaring.
- Voor vertrouwelijke zaken geldt een geheimhoudingsplicht.
- Luister naar elkaar en probeer elkaar te begrijpen.
- Toon belangstelling in elkaar zonder nieuwsgierig te zijn.
- Afspreken is aanspreken.
- Verwachten is niet afwachten.
- Wees terughoudend met uitspraken over andere kinderen en ouders/verzorgers.
- Respecteer en accepteer elkaars mogelijkheden en onmogelijkheden.
- Roddel niet en geef andere daar ook geen kans toe. Praat met elkaar maar niet over elkaar!
- Wees bewust van lichaamstaal en –houding.
- Probeer conflicten zoveel mogelijk zelf op te lossen. Mocht dit niet lukken, vraag dan je leidinggevende en/of directie voor hulp.
- Inspireer elkaar, sta open voor nieuwe invalshoeken.

25. Omgang met diversiteit en democratisch burgerschap

Kinderen groeien in Nederland op in een multiculturele samenleving. Kinderen doen thuis andere ervaringen op en leren verschillende dingen van elkaar. BSO Tuintje Regenboog wil hierin meegaan en daarom besteden wij in onze werkwijze aandacht en tijd aan verschillende opvoedstijlen en culturele achtergronden. Waarden en normen kunnen verschillen per cultuur, per gezin en per individu. Normen zijn ook wel tijd of trend gebonden en dus niet onveranderlijk. Daarom is het belangrijk dat er respect en begrip is voor elkaar en men zich openstelt voor persoonlijke verschillen en verschillende culturen. De pedagogisch medewerkers van de BSO tonen respect voor andermans opvattingen en verwachten respect terug. We proberen kritisch te staan tegenover vooroordelen betreffende geloof, sociale klassen, sekse en seksuele geaardheid en het gedrag dat eruit voortvloeit. Bij de kinderen proberen we actief te voorkomen dat vooroordelen ontstaan; juist omdat kinderen van nature nieuwe dingen open tegemoet treden. Tevens stimuleren de pedagogisch medewerkers de kinderen om zich te leren uiten, om te gaan met andere kinderen, hun stem laten horen en naar anderen te luisteren. Zij worden ook gestimuleerd mee te denken en doen in het nemen van beslissingen over de dagelijkse gang van zaken.

In het werkoverleg en intercollegiale contacten worden de eigen normen en waarden onder de loep genomen en bespreekbaar gemaakt, bijvoorbeeld opvattingen over opvoeding of over man-/vrouwpatronen. Daarbij worden tevens de verschillen tussen mensen onderling besproken en de waarden en normen die we hanteren binnen de BSO. En: in hoeverre passen we het aanbod op de groep aan om andermans normen en waarden te respecteren?

Op de BSO komen mensen uit diverse culturen samen. Ieder heeft een andere moedertaal. Op de BSO is de voertaal Nederlands. Wij beschouwen een taal spreken die de meeste omstanders verstaan als een teken van respect voor de aanwezigen. We stimuleren de ouders uitsluitend Nederlands te spreken om een goed contact en betrokkenheid op de BSO te bevorderen. Wanneer een ouder met zijn of haar eigen kind spreekt, kiezen zij zelf welke taal ze onderling met elkaar spreken, ook op de BSO. Medewerkers spreken onderling uitsluitend Nederlands en dit is tevens de voertaal aan de kinderen op BSO Tuintje.

26. Planning, plaatsing en opzegging

Wanneer de gewenste plek beschikbaar is, krijgen ouders/verzorgers een bevestiging van de overeenkomst in tweevoud toegezonden. Ouders/verzorgers hebben vervolgens tien werkdagen om het aanbod te accepteren. Acceptatie van de plaatsingsplek doen ouders/verzorgers door de overeenkomst te ondertekenen en deze af te geven aan de pedagogisch medewerker en/of leidinggevende van de buitenschoolse opvang.

De Regenboog verzorgt opvang voor kinderen in de leeftijd tot en met twaalf jaar. Op het moment dat het kind de leeftijd van twaalf bereikt verloopt de opzegging automatisch. Voor tussentijdse opzegging geldt een opzegtermijn van één maand evenals voor opzegging voor een of meerdere dagen.

27. Ruil en extra opvang

Ruildagen

Ruildagen gaan altijd in overleg met de leidsters en leidinggevendenden. Mits de bezetting (beroepskracht-kind-ratio) het toelaat kan er geruild worden. Ruildagen zijn in de zomervakantie niet toegestaan in verband met de planning van de kind bezetting en inroostering leidsters. Een ruildag kan alleen plaatsvinden in dezelfde week. Indien er geen plaats in de eigen basisgroep kan de ouder vooraf schriftelijke toestemming geven om het kind te plaatsen op de andere basisgroep. Dit wordt middels het aanvraag formulier ruildag(en) gedaan.

De volgende dagen kunnen niet geruild worden:

- ziektedagen
- vakantiedagen
- nationale vrije dagen, bijvoorbeeld Hemelvaart of kerstdagen.

Extra opvangdagen incidenteel of structureel

Bij Tuintje regenboog is het mogelijk om zowel incidenteel als structureel een extra opvang dag af te nemen.

Incidenteel

Indien ouders gebruik willen maken van opvang buiten de contracturen om (extra opvang) dienen zij dit aan te geven bij de leidinggevende van Tuintje Regenboog. Extra opvang is mogelijk wanneer zowel de kind- als de personeelsbezetting dit toelaat. Dit houdt in dat de leidster- kind ratio gehandhaafd blijft. Ouders dienen (indien mogelijk) minimaal één week van tevoren een verzoek voor extra opvanguren schriftelijk in te dienen bij de

leidinggevende. Ouders dienen tevens schriftelijk de extra afgenomen uren te bevestigen door het ondertekenen van een daarvoor bestemd formulier. Extra opvanguren worden per uur in rekening gebracht en gefactureerd aan het einde van de eerst volgende betalingstermijn. Ook voor extra opvanguren geldt het uurtarief van het kind contract.

Op BSO Tuintje Regenboog wordt gewerkt met een vast team van pedagogisch medewerkers. Dit zorgt ervoor dat een kind altijd een bekend gezicht aantreft op de groep wanneer het op een andere dag naar de opvang komt.

Als een ouder een extra dag of extra dagen willen afnemen en er is geen plaats in de eigen basisgroep dan kan de ouder vooraf schriftelijke toestemming geven om het kind te laten opvangen in de andere basisgroep. Dit wordt middels het aanvraagformulier extra dag(en) gedaan.

Structureel

Als zowel de kind- als de personeelsbezetting dit toelaat, is het mogelijk het contract uit te breiden met (een) extra standaard dag(en).

28. Afwezigheid

Wanneer een kind ziek is of om een andere reden niet naar de BSO komt, vragen wij de ouders/verzorgers dit telefonisch door te geven aan de leiding op nummer 020-3375071.

29. Diëten

Tijdens het kennismakingsgesprek informeren de ouders/verzorgers de groepsleiding zowel mondeling als schriftelijk over eventuele diëten of allergieën van hun kind. Indien een arts het kind speciale dieetvoeding voorschrijft dienen ouders/verzorgers dit zelf mee te brengen. Het kan zijn dat kinderen uit levensbeschouwelijk oogpunt liever niet bepaalde producten krijgt. Ouders/verzorgers moeten dit aangeven bij de pedagogisch medewerkers. De Regenboog Kinderopvang respecteert dergelijke verzoeken.

30. Roken

In het gebouw van Tuintje Regenboog en op de rest van het terrein is het niet toegestaan te roken; groepsleiding dient als positief rolmodel te functioneren voor de kinderen.

31. Contact

De contactpersonen voor BSO Tuintje Regenboog zijn Sabrina Eliazer (directielid) en Floor Bisseling (leidinggevende Tuintje)

Tuintje Regenboog

Pieter Calandlaan 839

1069 SC Amsterdam

Telefoon: 020- 3375071

s.eliazer@regenbooggroep.nl of f.bisseling@regenbooggroep.nl

